

Ponedjeljak, 5. septembar 2005.

Svedok Vojislav Šešelj

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 14.20 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Moj monitor ne radi, ali možemo da nastavimo. Gospodine Kej (Kay), da li se sećate da je na poslednjoj sednici gospodin Milošević želeo preko ovog svedoka da uvede dokaze koji će, prema njegovim rečima, da diskredituju svedoke Tužilaštva Dulovića i Anastasijevića i to na taj način što će da pokaže nepodudarnosti između iskaza koji su oni dali pred specijalnim sudom u Beogradu ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Jedva čujem ovo. Jedva čujem prevod.

prevodioci: Jedan, dva, tri. Ovo je BHS kanal. Jedan, dva, tri.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa slabo čujem.

SUDIJA ROBINSON: Sada je bolje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Nije bolje. Nije bolje. Evo probajte vi.

SUDIJA ROBINSON: Da li je sada bolje, gospodine Šešelj?

prevodioci: Jedan, dva, tri. Ovo je BHS kanal. Test. Jedan, dva, tri.

SVEDOK ŠEŠELJ: Da, sada je bolje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavićemo. Dakle, ja sam rezimirao za gospodina Keja i za gospodina Miloševića one dokaze koje je preko ovog svedoka gospodin Milošević želeo da uvrsti u spis, dokaze o nepodudarnostima između onih iskaza koje su svedoci Dulović i Anastasijević dali pred ovim Sudom i iskaza koje su dali pred secijalnim sudom u Beogradu. Ja sam rekao da postoje i drugi načini da se takvi dokazi uvrste u spis, dokazi za koje optuženi smatra da su važni za njegovu odbranu. Zato ću sada da zatražim od dodeljenog branioca da istraži to, da pribavi transkript i onda ću da ostavim Odbrani da vidi da li će odlučiti da te dokaze da na uvrštenje na način na koji je to odovarajuće da se učini.

ADVOKAT KEJ: Časni sude, kad smo gospođica Higin (Higgins) i ja u petak razgovarali o tome, mi smo zaključili da je najočigledniji način da se ta stvar reši to da se nabave originalni transkripti i da se oni uporede sa transkriptima koji su napravljeni ovde, tako da se onda vidi ima li nepodudarnosti.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Ja ne bih želeo da optuženi izgubi mogućnost da takve dokaze izvede i zato tražim od dodeljenog branioca da to učini.

ADVOKAT KEJ: U redu.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, na kraju poslednjeg dana postavio sam vam pitanja koja su se ticala tačke 28 bosanske optužnice i koje se odnose na, kako je ovde pod navodnicima stavljeno, "krnje Predsedništvo". Vi ste delimično na to odgovorili. Tu piše: "Ovo 'krnje Predsedništvo' je izvršavalo politiku

Slobodana Miloševića” i tako dalje “imalo kontrolu nad JNA kao njen vrhovni komandant”. Ovo je pod znakom navoda i tako dalje. Ja vam neću tražiti da ponovite ono šta ste već rekli, ali u vezi s tim molim vas da mi odgovorite na pitanje zašto predstavnici Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije nisu učestvovali od jednog vremena u radu Predsedništva SFRJ i da li su oni u tome imali neke prepreke u Beogradu? Da li su imali neke objektivne razloge koji su ih ugrožavali da vrše svoje funkcije ili su to bili neki drugi razlozi? Dakle pitanje je zašto predstavnici Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije nisu učestvovali u radu Predsedništva SFRJ?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U Beogradu nije bilo nikakvih problema sa njihovim dolascima, smeštajem, normalnim obavljanjem njihovih političkih dužnosti. Nikada nije bilo nijedne incidentne situacije. Nikada niko nije sprečavao njihov rad. Međutim, prvi je Janez Drnovšek prestao da dolazi na sednice, stavljajući tako do znanja da se Slovenija već faktički otcepila. A onda su ga na sličan način sledili Stipe Mesić, Bogić Bogićević i Vasil Tupurkovski, svoje nedolaske ispočetka pravdajući da oni ne mogu sada da održe ravnotežu u odnosu na predstavnike Srbije, Crne Gore, Kosova i Vojvodine, jer svaki odnos u glasanju bi bio 4:3. Još predstavnici Bosne i Hercegovine i Makedonije nisu pokazivali separatističke namere rukovodstva svojih federalnih jedinica, a ni Stipe Mesić to nije otvoreno u početku nagoveštavao. On tek kad je otišao iz Beograda u Zagreb definitivno, u hrvatskom Saboru je saopštio “zadatak sam ispunio, Jugoslavija više ne postoji”. On je u Beogradu glumio dosta dugo Jugoslovena, čoveka koji želi dijalog. Takav se predstavljao i posmatračima Evropske zajednice (European Community) optužujući Srbe i još neke za nekooperativnost. On je glumio najkooperativnijeg. Međutim, na kraju je razotkrio svoje prave namere i ono šta je postigao. Ja sam prošli put već rekao da u ustavno-pravnom sistemu tadašnje Jugoslavije nije bilo moguće “krmje Predsedništvo”. Da je samo jedan član Predsedništva bio u Beogradu, a ostali na bilo koji način sprečeni, neko je mogao poginuti, neko se mogao razboleti, neko je mogao biti zarobljen, neko je mogao odbiti da dođe na sednicu, dovoljan je bio samo jedan pa da punovažne odluke donosi u

ime Predsedništva, jer bi on sam bio Predsedništvo. Takav opšti pravni akt je postojao u Predsedništvu, usvojen jednoglasno mnogo pre početka raspada Jugoslavije, zato insistiram na tome da je "krnje Predsedništvo" nemoguće. Nemoguća je definicija. Nemoguć je pojam "krnjeg Predsedništva".

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj. Hvala, gospodine Šešelj. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 56 se navodi, između ostalog, "da je Slobodan Milošević u svojstvu predsednika Republike Srbije izjavio da je sa Jugoslavijom završeno". Recite, molim vas, evo imate pred sobom taj paragraf 56, ja neću da ga čitam u celini jer bi oduzelo mnogo vremena, da li sam ja, bilo nakon te sednice Predsedništva koja se ovde pominje ili pre ili posle na bilo kakav način objavljivao kraj Jugoslavije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja lično ne verujem da ste vi i danas spremni da objavite kraj Jugoslavije, ali nikada dok ste bili na ovim istaknutim državnim funkcijama tako nešto niste rekli. Jeste izrazili nezadovoljsvo, ja se sećam, čini mi se, tog vašeg govora 1991. godine, ponašanjem članova Predsedništva Jugoslavije. Srbija je, usvajajući na referendumu Ustav iz 1990. godine, u taj Ustav unela i određene nadležnosti koje su isključivo bile federalne nadležnosti, odnosno savezne nadležnosti, ali ih je odmah i suspendovala jednom ustavnom odredbom naglasivši da će one stupiti na snagu samo ako slučajno Jugoslavija prestane da postoji. Ja ne mogu to doslovno da citiram, ali je smisao sigurno bio takav. Rukovodstvo Srbije nikada nije nastupilo protiv Jugoslavije, niti je doprinelo nestanku Jugoslavije. I kad su se Slovenija i Hrvatska otepile i kad je priznata nezavisnost Bosne i Hercegovine i Makedonije, rukovodstvo Srbije i Crne Gore je proglasilo Saveznu Republiku Jugoslaviju, kao federaciju sa dve federalne jedinice. Dakle i tada je postojala vaša veoma naglašena težnja da se očuva Jugoslavija, kakva-takva.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “U martu 1991. godine rad kolektivnog Predsedništva bio je blokiran zbog nekoliko pitanja, među kojima je bilo i pitanje uvođenja vanrednog stanja ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre nego što pređete na tu rečenicu na početku pasusa, u prethodnoj rečenici postoji još jedan navod, a to je da ste vi objavili da Srbiju više neće da obavezuju odluke saveznog Predsedništva. Želim da pitam gospodina Šešelja da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne. Koliko se ja sećam tog vremena i tog nastupa koji je opšte poznat u srpskoj javnosti, gospodin Milošević nije izjavio da Srbiju neće obavezivati odluke saveznog Predsedništva, ali je izjava bila u tom smislu da će Srbija razmisliti šta će i kako dalje u situaciji u kojoj se savezno Predsedništvo prilično neodgovorno ponaša. Ja vas podsećam da je u tom istom martu mesecu došlo do sednice saveznog Predsedništva u zgradi Generalštaba JNA i da je vođena dugotrajna rasprava, mislim danonoćno da je trajala, o zahtevu vojske da se proglašuje vanredno stanje i da je vojni vrh bio veoma nezadovoljan ponašanjem pojedinih članova Predsedništva, a da je kod glasanja situacija bila nerešena, dakle da nije mogao nijedan stav odneti prevagu i koliko mene sećanje služi ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj. Mislim da ste odgovorili na pitanje. Gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je ... Tu se i govori o tome da su onda članovi Predsedništva iz Srbije, Crne Gore, Vojvodine i Kosova i Metohije dali ostavke na svoja mesta u martu 1991. godine. Šta je bila sadržina spornog predloga iznetog pred Predsedništvo i ko je podneo taj predlog?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa sadržina predloga je u suštini bila da i Predsedništvo krene u raspad Jugoslavije. Ja nemam taj dokument pred sobom da vam ga mogu doslovno citirati, ali neki članovi

Predsedništva su, podstaknuti od strane zapadnoevropskih emisara, već otvoreno počeli da postavljaju takve zahteve. Zapravo Predsedništvo su želeli dovesti u situaciju da ono proglasi kraj Jugoslavije. Pošto je bila krajnje nekonstruktivna atmosfera, tri člana Predsedništva, po mom sećanju, su podnela ostavku. To su bili Borisav Jović iz Srbije, zatim, valjda, Nenad Bućin ili Branko Kostić iz Crne Gore i predstavnik iz Vojvodine. A čini mi se da je predstavnik sa Kosova bio Riza Sapundžiju (Riza Sapungjija). On je bio opozvan u međuvremenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, gospodine Šešelj, malo pre ste rekli da ja nisam ni nakon te sednice, ni pre te sednice, ni u vezi s tom sednicom objavio neki kraj Jugoslavije. A da li je neki drugi političar i u kom svojstvu objavljivao kraj Jugoslavije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa rekao sam već za Stipu Mesića. Svi slovenački političari su objavljivali kraj Jugoslavije i tu je već bila unisona politika slovenačkog rukovodstva. Teško bi bilo naći nekoga ko nije govorio u tom smislu. U Srbiji, u srpskom rukovodstvu takvih pojava jednostavno uopšte nije bilo. U Crnoj Gori, takođe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je nakon tih reagovanja došlo ponovo do uspostavljanja normalnog rada Predsedništva, pošto je Borisav Jović, na insistiranje Skupštine Srbije povukao ostavku, a izabrani su drugi članovi Predsedništva iz Crne Gore, Branko Kostić ... Jugoslav Kostić je bio iz Vojvodine, tada.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ne bi se moglo reći da je nastavljen normalan rad Predsedništva. Predsedništvo je ponovo konstituisano, počelo je da radi, ali opet uz stalne klipove koje je podmetao, sa svoje strane, Stipe Mesić. Janez Drnovšek je već prestao i da dolazi, a sve lošije su se ponašali predstavnik Bosne i Hercegovine Bogić Bogićević i predstavnik Makedonije Vasil Tupurkovski. Do nove krize će doći ubrzo, u maju mesecu, prilikom neuspelog pokušaja izbora Stipe Mesića za predsednika Predsedništva. Postojalo je načelo da se naizmenično predsednici Predsedništava biraju iz republika i pokrajina, ali nikome izbor nije bio garantovan, jer je svaki izbor morao biti

potvrđen glasanjem. Stipe Mesić nije uživao poverenje u Predsedništvu, a onda su došli zapadnoevropski emisari i pod žestokim pritiskom naterali članove Predsedništva, u ponovljenom izboru, da ga ipak izaberu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakav je bio moj odnos prema Jugoslaviji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vaš odnos je uvek bio dosledan u smislu podrške očuvanju Jugoslavije kao moderne federacije. U tom smislu ste i nastupali. Mislim da nema nijednog jedinog izuzetka od takvog stava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate događaja koji je sadržan u paragrafu 57, u kome se govori da su se "Slobodan Milošević i Franjo Tuđman sastali u Karađorđevu i razgovarali 25. marta 1991. godine o podeli Bosne i Hercegovine između Srbije i Hrvatske"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ja se toga sećam. Ja nisam bio prisutan tom susretu, ali znam kakvo je bilo zvanično saopštenje, ali znam i da se sa strane vešto proturala vest da ste vi sa Tuđmanom dogovarali podelu Bosne i Hercegovine, kako bi se, pre svega, uznemirili bosanski muslimanski političari od Alije Izetbegovića do drugih i kako bi se stvorila jedna još što neprijatnija situacija u kojoj bi bilo i teže naći izlaz iz problema koji su već zaokupljali celu zemlju. Ja vas podsećam da je tada već bilo uobičajeno ono sastajanje predsednika federalnih jedinica naizmenično u jednoj, drugoj, trećoj federalnoj jedinici, da su i tu posredovali emisari Evropske zajednice, a da se, zapravo, rešenje nije pronalazilo, jer su Slovenci bili kategorički za otcepljenje, a Hrvati su sve otvorenije zastupali sa takvom opcijom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ko je to zastupao? Ko je širio te glasove o tome i preko kog medija?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa te glasine su vešto plasirane. Ja ne bih mogao pouzdano identifikovati ko je plasirao, ali se u više medija pojavljivala

takva teza i to su bili redovno mediji koji su već u to vreme bili finansirani sa zapada od raznih zapadnjačkih obaveštajnih agentura. Dakle reč je o takvim medijima. To je u Beogradu, na primer, bila "Borba". "Borba" je ranije bila savezno komunističko glasilo, u vreme Vlade Ante Markovića ona je imala ne samo opozicioni stav prema vlasti u Srbiji, nego je otvoreno zastupala zapadnjačku politiku, politiku zapadnih sila. Moguće je da je i iz Vlade Ante Markovića dosta toga plasirano, jer se Ante Marković bojao mogućeg sporazuma Miloševića i Tuđmana koji bi održao Jugoslaviju pod određenim uslovima, ali bi Ante amrković bio eliminisan.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vam skrećem pažnju, gospodine Robinson (Robinson), da smo ovde u jednoj fazi imali transkript sa tajnog sastanka Saveta za odbranu Hrvatske kome je predsedavao Tuđman, gde on sa najbližim svojim saradnicima komentariše tu priču o Karađorđevu i potpuno demantuje takvu tezu da je bilo reči o nekakvoj podeli Bosne, ali ja ću proveriti da li se to već nalazi u dokaznim predmetima, pa ako se ne nalazi, izvadićemo i taj transkript. Međutim ovde je bitna jedna stvar, gospodine Šešelji, u vezi sa vama, pošto ste vi bili aktivni učesnik svih političkih događaja. Dakle, ovaj sastanak se dogodio 25. marta i navodno smo mi razgovarali o podeli Bosne. Da li sam ja ili bilo koji političar iz Srbije, bilo koji član rukovodstva u to vreme, ili hajde da kažemo, cele te godine na čijem početku se ostvario ovaj susret između Tuđmana i mene, na bilo kakav način, makar i indirektno, pokretao pitanje podele Bosne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Vi ste sasvim suprotno tome pokretali pitanje i ubeđivali Izetbegovića da u slučaju čak ako se otcepe Slovenija i Hrvatska, Bosna ostane u skraćenoj Jugoslaviji kao ravnopravna federalna jedinica, da bosanski Muslimani budu priznati kao konstitutivni narod, što im je i ranije priznavano u zvaničnoj ustavnopravnoj praksi i teoriji i praksi i da Izetbegović bude prvi predsednik te skraćene Jugoslavije, da bi se i na taj način manifestovalo da Srbima nije cilj nikakva dominacija, nego očuvanje zajedničke države.

Izetbegović je u jednom trenutku na to i pristao, a onda su ga Amerikanci ubedili da otkáže dogovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada paragraf 63, pošto se tu vraća ponovo ova optužba. Kaže: “Dana 3. oktobra četiri člana Predsedništva SFRJ iz Srbije, Crne Gore ... Borisav Jović, Jugoslav Kostić, Sejdo Bajramović i Branko Kostić preuzeli su funkciju Predsedništva SFRJ prenebregavši dužnosti i odgovornosti članova Predsedništva iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije”. Dakle 3. oktobra 1991. godine oni su preuzeli funkciju. Da li se ovde radilo o nekom preuzimanju funkcija Predsedništva ili o obavljanju te funkcije od njenih zakonito izabranih članova?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kategorički, nije bilo nikakvog preuzimanja. Kad su se četvorica članova Predsedništva povukla iz rada Predsedništva, neki su i zvanično saopštili da više nisu članovi, poput Drnovšeka, a neki su jednostavno prestali da dolaze na sednice. Predsedništvo je radilo u onom sastavu koje je bilo moguće okupiti, a ja mislim da bi bilo veoma dobro za Pretresno veće da se pribavi taj opšti pravni akt koji je regulisao upravo ono o čemu ja govorim, jer ja ne mogu doslovno citirati sadržaj tog pravnog akta, ali sam apsolutno siguran da je takav pravni akt postojao, po kome i ako se ne okupi većina članova, Predsedništvo radi kao da je u punom sastavu u određenim okolnostima. Ja vas podsećam da je ipak glasanjem bilo postignuto na Predsedništvu, negde u proleće 1991. godine, ili početkom leta, da se proglaši stanje neposredne ratne opasnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 65 stoji: “Dana 22. oktobra ili oko tog datuma, Slobodan Milošević zajedno sa drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata nastavio je da zagovara unitarnu srpsku državu kojom bi se upravljalo iz Beograda u Srbiji. Istog dana je ‘krnje Predsedništvo’ pozvalo na mobilizaciju rezerviste u Srbiji i u drugim regijama koje žele da ostanu u Jugoslaviji”. Dakle molim vas da prvo ustanovimo kad sam ja to počeo da zagovaram unitarnu srpsku državu da bih nastavio 22. oktobra i da li je

unitarna srpska država uopšte bila nečija ideja i da li je Jugoslavija i unitarna srpska država isto i da li je, uostalom, Jugoslavija ikad, u konceptu koji smo imali, bila unitarna država?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, vi se nikada niste zalagali ni za kakvu unitarnu državu, ni za Jugoslaviju ni za Srbiju kao unitarnu državu. Mi, srpski nacionalisti, kritikovali smo i vas lično i vašu vlast 1990. godine u vreme referendumskog usvajanja novog, nekomunističkog, demokratskog Ustava Srbije, što u tom Ustavu jednostavno nisu ukinute autonomne pokrajine. Mi, srpski nacionalisti, smo smatrali da nema nikakvog razloga za dalje postojanje autonomnih pokrajina. Ja sam jedan od onih koji su bili najglasniji u zagovaranju takve opcije. Zatim kada su već priznate četiri bivše federalne jedinice, zaključno sa 6. aprilom 1992. godine, vi ste se dogovorili sa crnogorskim rukovodstvom da se proglašava Savezna Republika Jugoslavija i, dakle, da se sačuva Jugoslavija, pa makar sužena i da ostane federacija. A po mojoj proceni imali ste mogućnosti da naterate crnogorsko rukovodstvo, jer je raspoloženje naroda u Crnoj Gori bilo takvo da prihvati i jedinstvenu državu Srbiju i da prihvati unitarnu državu, da se uopšte ne zadržava federacija. Mogli ste, a niste hteli. Meni je i tada i sada bilo krivo što ste mogli, a niste hteli, jer sve do vašeg odlaska sa vlasti u Srbiji i Saveznoj Republici Jugoslaviji niko od rukovodećih struktura u Crnoj Gori nije zastupao separatnu opciju. Ona se u zvaničnoj vlasti Crne Gore pojavila tek posle 5. oktobra 2000. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi u to vreme čuli ili u bilo koje vreme od mene ili od bilo koga od mojih bliskih saradnika, od funkcionera, državnih funkcionera, pa i od ovih koji su navodno sa mnom sačinjavali zločinački poduhvat, da imamo u planu pravljenje neke unitarne srpske države?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, nikada nijedan državni funkcioner, koji je bio vaš saradnik i pripadao vašoj partiji, nije zagovarao takav stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta znate o mobilizaciji rezervista,

jer se ovde govori da je savezno Predsedništvo pozvalo na mobilizaciju rezervista. Šta znate o mobilizaciji rezervista, razlozima za mobilizaciju, vremenu i uslovima u kojima je savezno Predsedništvo tu mobilizaciju proglasilo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja nisam sasvim siguran da je savezno Predsedništvo proglasilo mobilizaciju rezervista, jer mobilizaciju rezervista objavljuju nadležni vojni organi, organi JNA, ali je savezno Predsedništvo naložilo JNA da preduzme odgovarajuće mere u cilju zaštite ustavnog poretka, teritorijalnog integriteta i državnog suvereniteta zemlje i znam da se ta mobilizacija uglavnom slabo odvijala. Čak i u Srbiji je bilo vrlo slabog odziva, jer je Veljko Kadijević, kao ministar odbrane, izbegavao da ukloni komunistička obeležja sa vojnih uniformi. I Predsedništvo, pre svega savezna Vlada, a i Predsedništvo na insistiranje Stipe Mesića i Ante Markovića kao premijera, donosi odluku o intervenciji JNA u Sloveniji. Po mojim saznanjima rukovodstvo Srbije nije bilo za takvu intervenciju, nije bilo ni za slanje dodatnih trupa JNA u Sloveniju, niti je bilo za to da JNA ulazi u sukob sa tadašnjim vlastima u Sloveniji, iako su one bile separatno nastrojene. Po mojim saznanjima Srbija je htela razgovore, a slovenačko rukovodstvo, ohrabreno sa zapada, više nije htelo ni da razgovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelj. Svedok B-071 je pominjao u više navrata vas, pa ću vas zamoliti da, kao što sam vas pitao za jedan čitav niz svedoka, kratko odgovorite da li su ti navodi tačni i da ih kratko prokomentarišete gde smatrate da je to potrebno. B-071 1. aprila 2003. godine na stranici transkripta 18.347 govori o tome kako su Arkanovi i Šešeljevi ljudi pljačkali i odnosili sve u Srbiju. Da li vi išta o tome znate? Prvo, da li su vaši ljudi pljačkali i nosili stvari u Srbiju i da li su vaši ljudi imali neku saradnju sa Arkanovom Srpskom dobrovoljačkom gardom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, dvaput ne. Prvo, dobrovoljci Srpske radikalne stranke nigde nisu pljačkali i nosili u Srbiju. Kad to tvrdim onda imam u vidu da nigde nije bilo organizovane pljačke i organizovanog iznošenja ratnog plena. To da li je negde neki pojedinac

nešto ukrao što je moglo u džepove da mu stane, u nedra i tako poneo, to je već drugo pitanje, ali kod dobrovoljaca Srpske radikalne stranke organizovane pljačke nije bilo i nije bilo izvlačenja ratnog plena u Srbiju, to garantujem. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke imali su striktno instrukcije da izbegavaju bilo kakve kontakte i susrete sa Arkanom i njegovom Srpskom dobrovoljačkom gardom i do ratnog sadejstva, koliko ja znam, nije ni dolazilo ...

SUDIJA ROBINSON: Ja vas pitam zašto je takva instrukcija uopšte davana dobrovoljcima Srpske radikalne stranke?

SVEDOK ŠEŠELJ: Mi smo se bojali bilo kakve kompromitacije. Nismo želeli da, na neki način, izgubimo čast, ugled, dostojanstvo, da se poremeti svest o našem poštenju i moralu. Ja sam vama već predočio niz dokaza da sam ja sa Arkanom imao sukobe još osamdesetih godina, mnogo pre rata. Ti sukobi su se dalje ponavljali u raznim fazama. Dolazilo je i do sudskih obračuna i verbalnih obračuna. Čak mi je jednom saopšteno iz Službe državne bezbednosti da postoji opasnost da me Arkan likvidira. To je i Jovica Štanišić pred mnogim pritvorenicima ponovio ovde u pritvorskoj jedinici Haškog tribunala. On je tad bio šef Državne bezbednosti...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, kako možete da budete sigurni bez obzira na instrukcije, da vaši ljudi nisu imali kontakata sa Arkanovim ljudima i da nisu zaista pljačkali? Kako možete to zasigurno da znate? Vi tamo niste bili.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne mogu da kažem da nijedan dobrovoljac Srpske radikalne stranke nije sarađivao sa Arkanom. Bio je jedan slučaj koga se ja dobro sećam da je u Istočnu Slavoniju jedan čovek, profesor iz Zemuna, otišao kao dobrovoljac Srpske radikalne stranke, ali kad se njegova grupa vratila sa ratišta, to je bilo otprilike nekih stotina ljudi koji su se posle mesec dana vraćali kućama, on je odlučio da se ne vrati, da ostane. Priključio se Arkanu i poginuo kao Arkanovac. Čak smo se Arkan i ja sreli tada na njegovoj sahrani. Dakle izuzetaka je

moglo biti, ali zajedničke vojne akcije nije bilo. A negde je neko mogao iz sopstvenog interesa i da saraduje sa Arkanom. Moja distanca prema Arkanu je bila stalna i kao predsednik Srpske radikalne stranke ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala vam. To šta ste nam rekli nam je jasno. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok B-071 kaže 10. aprila 2003. godine, na stranici transkripta 18.949: "Počeci agresije na Hrvatsku su se odigrali iz Mirkovaca, Jankovaca i ubacivanjem Šešeljevih Belih orlova". Prvo, o kakvoj se agresiji na Hrvatsku radi i o kakvim Šešeljevima se Belim orlovima ovde radi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno nikakve agresije nije moglo biti. Srpski narod je organizovao svoju odbranu tamo gde se osećao ugroženim. Ja sam već rekao da smo mi pre slanja dobrovoljaca u JNA, poslali jednu grupu dobrovoljaca na poziv Vukašina Šoškoćanina u Borovo Selo. Posle smo imali, koliko mene sećanje služi, jer ja sam u toku rata bio i u Mirkovcima, imali smo i u Mirkovcima dobrovoljce, ali isključivo u sastavu JNA, a nikada ni sa kakvim Belim orlovima nismo imali posla. Bio je jedan dobrovoljac iz Srpske narodne obove u Borovu Selu, ali tada se oni nisu zvali Beli orlovi nego Dušan Silni i on je poginuo bez oružja u rukama čim je počeo hrvatski napad. Posle više nit' smo imali nekih kontakata, nit' smo imali nekih zajedničkih akcija, nit' smo imali bilo kakve saradnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da vam preciziram ovo šta ovde se kaže. Ovde se ne govori da ste vi imali saradnju, ovde se kaže "Ubacivanjem Šešeljevih Belih orlova". Ovde se Beli orlovi pripisuju vama.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa, na žalost, to nije jedini slučaj da haško Tužilaštvo dovodi svedoke koji uopšte nisu verzirani u stvarne događaje. To je toliko teška besmislica reći "Šešeljevi Beli orlovi" da to apsolutno i pravno i profesionalno i moralno diskvalifikuje i svedoka i tužioca koji je doveo takvog svedoka. To je apsolutno nepozna-

vanje stvari o kojima se svedoči.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok B-071, "B" je oznaka za Bosnu kod ovih svedoka, 10. aprila 2003. godine, na stranici transkripta 19.003 kaže da je Šešelj okupljao ljude u Erdutu, tamo vršio obuku i naoružavao i slao ih u Bosnu. Da li je to tačno, gospodine Šešelj?

SUDIJA KVON: Radi zapisnika, gospodine Miloševiću, moram da vam kažem da je to bio B-1493. On je svedočio 10. aprila. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, možda sam ja u beleškama napravio grešku, ali to je tvrdnja koja se nalazi na toj stranici 19.003. Da li ste vi okupljali ljude u Erdutu, vršili obuku, naoružavali i slali ih u Bosnu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U toku rata u Istočnoj Slavoniji ja sam samo jednom bio u Erdutu. Ja sam, čini mi se, pomenuo da sam tada sreo Radovana Stojčića Badžu u Erdutu. To je jedan jedini put. Prolazio bih kolima kroz Erdut u više navrata, ali bez zaustavljanja. Nikada tamo nismo slali ljude i nikada tamo nismo imali nikakav centar za obuku. To kategorički tvrdim. Ljudi iz Srpske radikalne stranke koji su išli pred početak rata i na samom početku rata u Bosnu i Hercegovinu, bili su isključivo u sastavu JNA. Dakle apsolutno nikakve veze sa kasnijim Arkanovim centrom u Erdutu nismo imali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok 1070 7. maja 2003. godine, to je stranica transkripta 20.294, kaže: "Arkanovi i Šešeljevi ljudi su pucali iznad glava zarobljenih civila u gimnaziji u Bratuncu". Jeste vi imali ljude u Bratuncu koji su maltretirali civile?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na početku rata i nikad posle Srpska radikalna stranka nije imala dobrovoljce u Bratuncu, a po mojim saznanjima ni Arkan se nije pojavljivao u Bratuncu. Arkan se pojavljivao u Zvorniku i u Bijeljini. Koliko ja znam, ni on nije bio u Bratuncu. Rekao sam već, u Bratunac je Deronjić dovodio Bele orlove. Šta su sve oni tamo radili, ja nisam bio očevidac, ali znam šta je Deronjić radio. Tu su

mi saznanja veoma pouzdana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok na stranici transkripta 20.351, kaže: "17. aprila u Bratuncu su bili Šešeljevi ljudi. Između Belih orlova i Šešeljevih ljudi nema razlike". Dakle, on ih identifikuje.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To pokazuje samo koliko je verodostojan taj svedok. Ako on ne vidi razliku između dobrovoljaca Srpske radikalne stranke i Belih orlova, onda je on potpuno neupućen. I nije to jedini slučaj. Ja sam video i u nekim drugim presudama koje sam čitao da su neki svedoci izjavljivali da su negde vidali i na nekim drugim mestima Šešeljeve Bele orlove, ali to je problem haškog Tužilaštva i krajnje nepouzdanosti svedoka kojima ono manipuliše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Džemail Bećirević je ovde takođe vas pominjao u nekoliko navrata. On na stranici transkripta 20.516 kaže da je video ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja nisam mogao da proverim ovo zato što nam optuženi nije dao jasnu referencu za ovaj materijal na koji se poziva, tako da je jako teško da se on prati i zahvalan sam gospođi Diklić (Diklich) što mi pomaže da uopšte uspevam da pratim. Međutim kaže se da je ova poslednja referenca od istog svedoka, a zapravo je od drugog. Mislim da se radi o ... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) ... Ali zaista su nam potrebne tačne reference zbog toga što ne možemo jednostavno da nađemo tu stranu u transkriptu. Ponekad naše strane nisu iste u paginaciji, tako da bez prave reference na svedoke imamo veliki problem koji kasnije nećemo moći da rešimo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas da budete pažljiviji kada citirate imena svedoka na koje se pozivate. Sudija Kwon (Kwon) vas je već jednom ispravio, a izgleda da postoji još jedna greška u referenci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda postoji greška u imenu, ali ne postoji greška u citatu iz transkripta, a moje se pitanje odnosi na materijalne

činjenice koje se ovde pominju.

SUDIJA ROBINSON: Ali mi to moramo da pratimo, gospodine Miloševiću. Vi imate obavezu da budete pažljiviji. Molim vas, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, proveriću ovo da li se odnosi na istog svedoka sa stranice 20.352, ovaj citat koji sam pomenuo, odnosno 20.351. Proveriću to u toku pauze. Svedok Džemail Bećirević je na stranici transkripta 20.516 ... Kaže da je na televiziji video okupaciju Bijeljine 31. marta 1992. godine i Zvornika 8. aprila 1992. godine u kojoj su učestvovali Arkanovi, Šešeljevi ljudi i JNA. Da li nešto znate o okupaciji Bijeljine? Da li je i ko okupirao Bijeljину 31. marta 1992. godine i Zvornik 8. aprila 1992. godine? Kakvo je bilo učešće vaših dobrovoljaca u tim događajima i da li ga je uopšte bilo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, niko nije okupirao ni Zvornik ni Bijeljину. Tamo je došlo, u Zvorniku, do oružanog sudara JNA i muslimanskih paravojnih formacija. Muslimanske paravojne formacije u gradu Zvorniku su vrlo brzo potučene. Međutim, dugo su se borile na tvrđavi koja se nalazi iznad Zvornika i tamo su danima trajale borbe. U tim borbama su učestvovali i dobrovoljci Srpske radikalne stranke. Bio je i Arkan bila je i Srpska dobrovoljačka garda. Po mojim saznanjima oni nisu došli sa JNA, nego na poziv lokalne Teritorijalne odbrane. I ja mislim da se to vrlo lako može ustanoviti na osnovu dokumentacije i realnog stanja stvari na terenu. Ja znam pouzdano da su komande i oficiri JNA takođe izbegavali sadejstvo sa Arkanom i njegovim "Tigrovima", odnosno Srpskom dobrovoljačkom gardom i da je tu bilo velikih animoziteta sve vreme rata. I retko je koji oficir JNA hteo saradnju sa Arkanom. Što se Bijeljine tiče, po mojim saznanjima tamo nije bila angažovana JNA u lokalnim sukobima, ali se pojavio Arkan. Po mojim saznanjima on se najverovatnije pojavio na poziv Biljane Plavšić. Ja ne bih to mogao da dokažem, ali znam da je Biljana Plavšić došla naknadno u Bijeljину i da se vrlo srdačno susrela sa Arkanom u Bijeljini. Javno. Pred televizijskim kamerama. Dobrovoljaca Srpske radikalne stranke u vreme sukoba u Bijeljini nije bilo, ali je bilo ljudi

koji su se već učlanili u Srpsku radikalnu stranku, ali su bili meštani Bijeljine. I oni su se digli na oružje. I oni su učestvovali u tim sukobima u Bijeljini, ali su se takođe strogo distancirali od Arkana, pogotovo od Mauzera koji je bio Arkanov saradnik. Iz Srbije nijednog dobrovoljca nismo slali u Bijeljinu.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Najs (Nice), mogu li da vas zamolim da mi nešto razjasnite što se tiče teorije Tužilaštva? U bosanskoj optužnici tvrdi se da je optuženi ili sam ili sa drugim učesnicima u zajedničkom zločinačkom poduhvatu počinio neke zločine. Kad ste vi izvodili svoje dokaze, vi ne tvrdite da je on delovao sam. Koliko sam ja shvatio celu tezu Tužilaštva, vi tvrdite da je on delovao zajedno sa drugim učesnicima u istom poduhvatu?

TUŽILAC NAJS: Tačno. Ja nisam pregledao svaku pojedinačnu tvrdnju da vidim da li ima nešto šta se odnosi na pojedinačno vršenje ili činj enje zločina ili pojedinačno delovanje, ali ne, naša tvrdnja je u suštini da je on sarađivao sa drugima.

SUDIJA ROBINSON: Meni se čini da je to zapravo vaša teorija, da nije radio sam.

TUŽILAC NAJS: Tako je.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro, gospodine Šešelj, čuli ste sad i ovo objašnjene. Pošto vi dobro znate odnose i stanje iz tog vremena, sami ste rekli da je u Bijeljini bio Arkan i u Zvorniku, da li sam ja ili neki organi vlasti imali bilo kakve veze sa Arkanovom dobrovoljačkom gardom ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Razmišljao sam o onome što sam upravo rekao i mis-

lim da postoji ova kvalifikacija, mada mislim da to nije kvalifikacija. Naravno, jedna od naših tvrdnji je da je ovaj optuženi pokrenuo određenu mašineriju sa svog visokog političkog nivoa i da je izazvao određeni tok događaja na terenu koji su zločinački po prirodi. To je standardna metoda izazivanja postupaka koji su genocidni po svojoj prirodi kao što smo imali u izveštaju jednog eksperta. Naravno, u tim okolnostima on saraduje sa drugim ljudima. Stepenu u kome su drugi ljudi uključeni može da bude minimalan ili nepostojeći, zavisi od konkretnih okolnosti u praksi. U takvim okolnostima možda bi bilo bolje da se uzme da je optuženi delovao sam u određenim okolnostima, ali to je samo kvalifikacija koju, mislim, mogu da iznesem.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da o tome trebamo da razmislimo kasnije. Izvolite, gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle ovde se pominje Arkan, ovde se pominje Mauzer. Da li sam ja ili bilo ko iz rukovodstva Srbije imao bilo kakvu vezu sa Arkanom posebno i sa Mauzerom posebno? Molim vas da to objasnite, gospodine Šešelji.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam siguran da nikave veze niste imali ni sa Arkanom ni sa Mauzerom. Na srpskoj političkoj sceni svi su se ustručavali od bilo kakvih otvorenih kontakata sa Arkanom ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi postavljate ovom svedoku toliko opštih pitanja, a da pri tom ne uspostavljate nikakvu osnovu za dokazni materijal i svedočenje koje on pruža. Na primer, kada se radi o ovom pitanju, kako može ovaj svedok da kaže da li ste vi imali nešto sa Arkanom ili sa Mauzerom? On svedoči, on kaže da vi niste imali ništa s njima, međutim, da bi to bilo uverljivije, bitno je da se uspostavi temelj, da se pokaže na koji način je on u stanju da tako nešto tvrdi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li je to neka, kako bih rekao tajna stvar koja se ne može znati ili se na bilo kakav način može tvrditi da je neko iz vlasti, ja ili bilo ko drugi, imao neku

vezu sa Arkanom ili Mauzerom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To se u Beogradu nije moglo sakriti. Nemoguće je to u Beogradu sakriti. Beograd je takav grad da i najveće tajne vrlo lako procure u javnost. Drugo, Arkan je na srpskoj političkoj sceni imao bliske kontakte samo sa Zoranom Đinđićem, a već sam govorio o vezi Đinđića i Mauzera. Mauzer je bio i Đinđićev potpredsednik i predsednik Đinđićeve stranke za Republiku Srpsku i Đinđić je u njegovoj predizbornoj kampanji učestvovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A samo da još jednu stvar razjasnimo. Da li ste vi u Bijeljini imali strukturu Srpske radikalne stranke koja je mogla da vas precizno obavesti o svim događajima u Bijeljini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Nije Srpska radikalna stranka još bila sasvim organizovana u Bijeljini, ali ljudi koje smo tamo imali, uključujući Mirka Blagojevića, koji se pominje u nekim svedočenjima i u ovom procesu, mene su vrlo iscrpno izveštavali i vrlo pouzdano izveštavali o svim zbivanjima u Bijeljini. Uostalom, naš opštinski odbor u Bijeljini u više navrata oglašavao se javnim saopštenjima i držao konferencije za štampu na kojima je energično osuđivao, žestoko kritikovao Mauzerovo ponašanje, pogotovo Mauzerovo ponašanje prema muslimanskim civilima. I ta dokumenta postoje. Ja ih već spremam za ovaj moj proces koji nikako da počne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok Bećirević na stranici transkripta 20.521 kaže: "Tokom napada na oblast oko Konjević Polja, Cerske i Kamenice, pored JNA i takozvanih lokalnih srpskih jedinica, učestvovala su i crvene beretke ili, bolje rečeno, Arkanovi i Šešeljevi ljudi". Sada se, dakle, povezuje i definiše da su Arkanovi i Šešeljevi ljudi nekakve Crvene beretke. O kakvim se Crvenim beretkama radi? O kakvim Arkanovim i Šešeljevim ljudima u Konjević Polju, Cerskoj i Kamenici, o kojima ovaj svedok govori?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svedočenje to, je očigledno krajnje konfuzno. Svedok ne zna šta su Crvene beretke. Možda je video kod nekih vojnika na glavama crvene beretke, kao kape, pa iz toga

zaključuje da je to jedinica koja se tako zove. Pa onda ne zna da li su u pitanju arkanovci ili šešeljevci ili je to za njega sve isto. To je krajnje neprecizno svedočenje. Svedočenje napamet. Ja insistiram da je nemoguća identifikacija takozvanih "šešeljevaca" sa arkanovcima i navodnim crvenim beretkama. A za crvene beretke već sam izneo pouzdane činjenice da se taj naziv u raznim situacijama odnosio na različite vojne formacije, počevši od Srpske Krajine, gde su to bili ljudi vezani za kamp kapetana Dragana, počevši od Vojske Republike Srpske u kojoj su crvene beretke nosili pripadnici interventnih ili izviđačkih vodova, pa do Jedinice za specijalne operacije Službe državne bezbednosti Srbije koja je formirana 1996. godine. I tu se očigledno namerno unosi zabuna, kako bi se kroz zabunu mogle određenim ljudima prišivati stvari koje nemaju nikakve veze s njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Osman Selak na stranici transkripta 22.312, kaže: "Šešelj je izjavio da svi oficiri Vojske Jugoslavije koji su bili Muslimani i Hrvati moraju biti zamenjeni i ovo je urađeno". To je ono šta on tvrdi.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Osman Selak nije neozbiljan čovek. On je pukovnik po činu i bio je sve vreme rata, koliko ja znam, načelnik štaba Prvog krajiškog korpusa Vojske Republike Srpske. Dakle drugi čovek, odmah posle generala Momira Talića, ako je to taj Osman Selak za koga ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja to ne mogu da vam potvrdim...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dakle Osman Selak je bio oficir, visoki oficir Vojske Republike Srpske. On kad kaže da sam ja negde nešto izjavio, treba da kaže gde sam izjavio, kojim povodom, u kojim okolnostima. Ja sam sličnu izjavu dao u Beogradu nakon otcepljena pojedinih federalnih jedinica. Tražio sam iz JNA, Slovenija se otcepila – Slovenci iz Slovenije da idu iz vojne službe. I oni su uglavnom posle i penzionisani, uključujući i admirala Staneta Broveta koji je lično bio protiv slovenačkog separatizma. Što se Muslimana tiče, Muslimani iz Bosne i Hercegovine više nisu imali osnova da ostanu u Vojsci Jugoslavije, ali Muslimani sa područja Srbije iz Sandžaka, odnosno

Raške oblasti, oni su ostajali. Imamo čitav niz primera da su ti Muslimani, kao oficiri, podoficiri Vojske Jugoslavije vrlo časno obavljali svoje dužnosti. Dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj, hvala.

SUDIJA BONOMI: Meni bi bilo od pomoći kad biste rekli da li takvu izjavu jeste dali ili niste dali.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa, gospodine Bonomi (Bonomy), otkud ja to da znam ako mi ovde ne pokažete gde i kada. Da vidimo koja je izjava. Da identifikujemo ...

SUDIJA BONOMI: Dobro.

SVEDOK ŠEŠELJ: ... ja sam dao hiljade i hiljade izjava, ali one su javno davane, zapisivane, objavljivane, pa treba da vidimo. Moja primedba jeste što taj Osman Selak ne kaže gde sam nešto izjavio.

SUDIJA BONOMI: Dobro. To je u izvesnoj meri od pomoći, ali da li iz ovoga šta ste upravo rekli sledi da ste vi to mogli da kažete?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam to mogao reći u ovom smislu da oni koji su kadrovi i u vojsci iz odmetnutih republika u principu ne treba da ostanu na funkcijama u Vojsci Jugoslavije. Znae, ako se Slovenija otcepila, a sav slovenački narod bukvalno živi u Sloveniji, čemu onda Slovenci oficiri Vojske Jugoslavije i kakav oni autoritet kao oficiri mogu imati?

SUDIJA BONOMI: Mene sad to još više zbunjuje. U citatu stoji da ste vi rekli da svi oficiri jugoslovenske vojske koji su Muslimani i Hrvati treba da budu zamenjeni i da je to onda i učinjeno. Da li kažete da ste vi možda takvu izjavu dali?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne kažem da sam takvu izjavu dao. I takvu izjavu

kakvu svedoči Osman Selak nisam dao. Mogao sam dati sličnu izjavu sa krajnje preciznim značenjem, ali ta izjava mora da se pronađe. Kad, gde, kome? A to je Osman Selak negde video u novinama ili video na televiziji. Treba onda da se utvrdi, da se nađe to. To je valjda praksa i ovog Tužilaštva da se nađe ta novina i da se vidi šta sam tačno rekao. Ja nijednu izjavu koju sam dao bilo kada i bilo gde neću opovrgnuti, ali mora tačno da se izjava rekonstruiše, a vi od mene tražite da komentarišem verziju moje navodne izjave u vizuri Osmana Selaka, kako Osman Selak zamišlja moju izjavu. Pa ne mogu ja moje izjave podvoditi onome šta on zamišlja da bi mogla biti moja izjava.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, ja ništa od vas ne tražim. Ja samo pokušavam da shvatim odgovor koji ste vi dali na pitanje gospodina Miloševića. I ja mislim na osnovu ovoga šta ste upravo rekli da je problem u tome da ste vi to sami proučavali i vi sada pokušavate da opravdate jedan vaš stav, a da pri tome, zapravo, ne odgovarate direktno na pitanje koje vam je postavljeno. Sada izgleda da je jednostavan odgovor na ono pitanje da vi nikako niste mogli da kažete nešto tako. Možda ste rekli nešto konkretnije o nekim drugim ljudima, ali ne nešto tako generalno kao o Muslimanima i Hrvatima. Recite mi sada da li je to dobar sažetak vašeg stava o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa nisam siguran baš sasvim. Ja mislim da ste vrlo blizu, ali da bih vam pomogao, ukazaću vam na jedan primer. Cele 1991. godine, pa čak i 1992. godine, s vremena na vreme smo informisani: oficir taj i taj hrvatske nacionalnosti pobjegao iz Srbije u Hrvatsku. Mnogi od njih povezli pune automobile poverljivih dokumenata. Pa mi smo imali, čak negde 1998. godine, da je Robert Ivanović, Hrvat, komandant vojne muzike Prve armijske oblasti u Beogradu s porodicom otišao legalno u inostranstvo, pa pobjegao u Hrvatsku i danas živi u Puli.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, meni se ni iz daleka ne čini da će to meni da bude od pomoći, pa je najbolje da nastavimo sa pitanjima gospodina Miloševića. Morate da imate na umu da vam je pitanje

je postavljeno o jednoj izjavi za koju je jedan svedok rekao da ste je vi izrekli i koja je sasvim očigledno rasistička izjava i ne znam zašto je tako teško da odgovorite na to. Mislim da gospodin Milošević može to dalje da istraži sam, ukoliko želi.

SUDIJA ROBINSON: Neka gospodin Milošević postavi sledeće pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak...

SVEDOK ŠEŠELJ: Molim vas, gospodine Robinson, ja oštro protestujem povodom kvalifikacije gospodina Bonomija da bi bilo koja moja izjava mogla biti rasistička. Prvo, nikad u životu nikakvu rasističku izjavu nisam dao ...

SUDIJA ROBINSON: Sudija Bonomi to nikada nije rekao, gospodine Šešelj.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa upravo je sad rekao.

SUDIJA ROBINSON: Ne, on nikad to nije rekao.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa sad je rekao ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa upravo je sad rekao ...

SUDIJA ROBINSON: Vi ne morate ovde ništa da odgovarate. Gospodine Miloševiću, sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, bojim se da je u pitanju jedan čist nesporazum. Ja sam vam postavio konkretno pitanje.

je i da bismo to precizirali i izbegli svaku nejasnoću, pošto je ovde rečeno: "Šešelj je izjavio da svi oficiri Vojske Jugoslavije koji su bili Muslimani i Hrvati moraju biti zamenjeni", jeste li to ikada izjavili?
SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Tako ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači niste?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Onda je to završeno. Onda je to to.

SUDIJA BONOMI: A zašto je trebalo toliko vremena da se to ustanovi, jedno tako jednostavno pitanje? To meni zaista nije jasno. Možda bi, gospodine Šešelj, bilo od pomoći kada biste jednostavno slušali pitanja i odgovarali zaista na ona pitanja koja su i postavljena, a ne da dajete političke izjave.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne dajem političke izjave, gospodine Bonomi...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj. Svedok baron Van Linden (Baron Aernout Van Lynden) je ovde govorio o vama. Pomenuo je samo par činjenica pa vas molim da proverite da li su te činjenice tačne, a pre svega me interesuje u kojim okolnostima se to dogodilo, ako se dogodilo. Na stranici 26.758: "Neposredno posle bombardovanja Markala Šešelj je došao na Pale". Pa onda kaže na stranici 26.762: "Šešelj je došao na Pale neposredno posle prvog ultimatumu NATO bosanskim Srbima da im pruži podršku". Dakle ovde se govori o par činjenica. Molim vas objasnite te okolnosti. O čemu se tu, zapravo, radilo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam više puta boravio na Palama i kad god je rukovodstvo Republike Srpske bilo pod zapadnim pritiscima, ja sam javno podržavao rukovodstvo Republike Srpske, jer su

zapadne sile vodile otvoreno anitirspsku politiku. Što se tiče pijace Markale i dvaput eksplozije, jednom na samoj pijaci, jednom blizu pijace, kao i eksplozije u ulici Vase Miskina, na Partizanskom groblju, kod stare pivare, to su eksplozije koje je organizovalo muslimansko rukovodstvo, bilo da je eksploziv podmetnut na licu mesta, bilo da je odnekud to mesto gađano minobacačkom granatom. To je podmetnuti *“trigger event”* (slučaj okidač) da bi se optužili Srbi i da bi se opravdale odmah uspostavljene sankcije, pretnje, bombardovanje i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, ako sam vas dobro razumeo vaši odlasci su bili isključivo u funkciji političke podrške rukovodstvu Republike Srpske u okolnostima u kojima su bili izloženi pritiscima i bombardovanju.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Svedok B-1445 je rekao na stranici 27.608: “U januaru ili februaru 1992. godine”, vodite, molim vas, računa o datumima, znači januar i februar 1992. godine, “Arkanove i Šešeljeve jedinice su stigle u Doboju”. Da li to ima bilo kakvo utemeljenje u činjenicama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutno nemoguće. U januaru ili februaru 1992. godine nije bilo nikakvih vojnih dejstava u Doboju i okolini. Drugo, dobrovoljci Srpske radikalne stranke ni preko JNA nisu upućivani u Doboju. Po mojim saznanjima, ni Arkanovi “Tigrovi” nikad nisu dejstvovali u Doboju. To je apsolutno izmišljotina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas, da na ovo pitanje odgovorite što preciznije. Reč je o svedoku Seadu Omeragiću koji je na strani transkripta 27.738 rekao izričito: “Mirko Blagojević”, dakle vaš funkcioner koga ste inače i maločas pomenuli, kaže: “Mirko Blagojević je organizator sukoba u Bijeljini i on je bio član Srpske radikalne stranke i imao je kontakte sa Šešeljem”. Ne pitam vas ovo da li je bio član Srpske radikalne stranke i da li je imao kontakte sa vama, nego ovu tvrdnju, “Mirko Blagojević je organizator sukoba u

Bijeljini". Molim vas da tu tvrdnju ovog svedoka koja se nalazi u transkriptu komentarišete i kažete da li je tačna ili nije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa prvo, sukob se ne organizuje. Organizuje se napad, organizuje se odbrana, ali se sukob ne organizuje. Sukob se dešava kad se sudare dve oružane formacije. Mirko Blagojević je učestvovao u sukobima koji su se desili u Bijeljini, ali isključivo u vojnom oružanom sukobu. Kad su muslimanske formacije poražene, Mirko Blagojević više ni u kakvim sukobima nije učestvovao, a ja svojim životom garantujem da nije učestvovao ni u kakvoj pljački, ni u kakvom progonu, maltretiranju civilnog stanovništva i tako dalje. To sam apsolutno siguran...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: I mogu, mogu potpuno da se identifikujem sa svim onim šta je radio Mirko Blagojević, toliko sam siguran da on nije činio ništa protivzakonito.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok B-1780 na stranicama transkripta 28.220 i 28.221 tvrdi: "Šešeljevi ljudi su mučili zatvorenike na farmi 'Ekonomija'"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: A gde je ta farma "Ekonomija"?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa shvatio sam da je negde u blizini Zvornika.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: I to je potpuno nemoguće. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke su učestvovali u zvorničkoj operaciji dok je tamo dejstvovala JNA, u kratkim borbama u samom gradu i u nešto dužim borbama koje su trajale nekoliko dana na tvrđavi iznad grada, gde je otpor muslimanskih paravojnih formacija bio prilično jak. Nakon što je sukob obustavljen, JNA se povukla i dobrovoljci Srpske radikalne stranke su se povukli. Isključujem svaku mogućnost da su dobrovoljci bili angažovani na čuvanju ratnih zatvorenika ili na pritvaranju civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da je do toga došlo, to bih sigurno znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Svedok Mirsad Kučanin tvrdi da ste vi lično ubili Srbina Vasiljevića i to u sledećim okolnostima. On na stranici transkripta 28.966 govori o tome: "Šešelj je na srpskoj televiziji pokazivao na neko oružje kalibra 7,9 milimetara, lično ga je ispalio na Muslimane u Sarajevu i to je bilo prokazano na televiziji i da ste vi lično ubili nekakvog Srbina Vasiljevića tamo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja se dobro sećam tog događaja. Bio sam na Grbavici. U to vreme pod zaštitom stranih navodnih posmatrača, Muslimani su pokušali, kopajući rovove, da zaobiđu srpske položaje na obodu Sarajeva i da se srpskim snagama privuku s leđe. Ja sam sa Grbavice I, iz zgrade, nekadašnje stambene zgrade koja je muslimanskim dejstvima bila potpuno razrušena, gađao iz mitraljeza tipa "Broving" (Browning), taj mitraljez nigde nisam mogao nositi, to je teški mitraljez i on se ne nosi u rukama ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. On inače na stranici 28.967 kaže, kaže da ste na Grbavici nosili "Broving".

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne može se taj "Broving" nositi. On je pretežak za nošenje u rukama. On je bio instalisan u toj zgradi i ja sam iz tog "Brovinga" gađao Muslimane u rovovima ispod osmatračkog položaja Ujedinjenih nacija (United Nations). Ja sam gađao iz "Brovinga". Neko od dobrovoljaca Srpske radikalne stranke sa Jevrejskog groblja je gađao iz bestrajnog topa i pogoci su bili na vrhu rova gde su još trajali radovi na kopanju. Da li je neko tamo poginuo, ja to ne znam. Mogli su poginuti muslimanski vojnici. Onda sam time zadovoljan, jer to moje malo učešće u ratu je pokazalo efekat. Mogao je poginuti Srbin u muslimanskoj vojsci. On je tu bio protivnik u ratu. Mogao je poginuti civil Srbin koga su Muslimani prinudili da kopa rovove, onda je za njegovu pogibiju kriv onaj ko ga je kršenjem međunarodnog ratnog prava izveo da prinudno kopa rov, a ne onaj ko je dejstvovao po rovu. Taj je rov bio iznad naselja.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno ovo šta tvrdi svedok Miroslav Deronjić na stranici 29.626, da su početkom aprila Šešeljevi ljudi stigli u oblast Bratunca i Zvornika?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je Deronjićeva smišljena izmišljotina. On vrlo dobro zna koga je on doveo u oblast Bratunca, ali vidite, znajući koga je on doveo u Bratunac, on tu povezuje Bratunac i Zvornik pa daje uopštenu informaciju: stigli Šešeljevi ljudi u Bratunac i Zvornik. Pa ako su bili u Zvornika, kao da su bili i u Bratuncu. U Bratuncu nisu bili dobrovoljci Srpske radikalne stranke i Deronjić izmišlja. U Bratuncu su bili meštani koje je Deronjić organizovao u Bratunačku brigadu. Na početku rata Deronjić je bio komandant Bratunačke brigade, pa se onda morao povući, jer nema nikakve oficireske spreme. Kad se Vojska Republike Srpske konsolidovala, onda je oficir profesionalac došao za komandanta Bratunačke brigade, a ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, morate da usporite. Prevodioci imaju teškoća sa prevodenjem.

SVEDOK ŠEŠELJ: Mogli biste da primetite, gospodine Robinson, da se ja trudim u poslednje vreme da sporo govorim, a ponekad mogu da ubrzam kad zaboravim na vaše upozorenje.

SUDIJA ROBINSON: Da, primetio sam i drago mi je da se trudite. Odgovorili ste na pitanje tako da možete da čujete i sledeće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu bili, dakle, u Bratuncu uopšte ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke nisu bili u Bratuncu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi tvrdite, dakle, da on ne govori istinu. Svedok je, isti taj Deronjić, na strani 29.737 rekao da se ne slaže da je Šešelji bio istinska opozicija.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: I haško Tužilaštvo i sudija Šomburg (Wolfgang Schomburg) u više navrata su Deronjića hvatali u lažima i čak u Deronjićevoj presudi možete naći nekih sedam momenata što je sam sudija Šomburg ustanovio da Deronjić laže. Drugo, kod ljudi koji su skloni prozapadnoj politici ili su plaćenici zapadnih obavještajnih službi ili ulaze da bi svoju kožu spasili u sporazume sa Tužilaštvom pa se pojavljuju kao lažni svjedoci u drugim procesima, često se može čuti da oni koji su zaista opozicija, ali nisu spremni da se stave u zapadnjačku službu ...

TUŽILAC NAJS: Nisam siguran da je ovo odgovor na pitanje koje je postavljeno. Pretresno veće dozvoljava ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Da li me prekidate?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, gospodin Najs je ustao i ukoliko želi on ima pravo da iznese prigovor.

TUŽILAC NAJS: Ja se pitam ... Njemu je postavljeno pitanje da li je taj čovek govorio istinu, on je na to odgovorio i sada, jednostavno, komentariše.

SUDIJA ROBINSON: Da, sada ste prešli na iznošenje komentara. Vreme je za pauzu. Gospodine Najs, pitanje koje sam ranije postavio je vezano za bosanski segment optužnice. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, vi ste mi rekli da proverim na primedbu gospodina Najsa ove stranice, 20.352, 20.351. To je bio svjedok 1070. 20.351 tvrdi "u Bratuncu su bili Šešeljevi ljudi. Između Belih orlova i Šešeljevih ljudi nema razlike" i 20.352 govori o tome da su između dvadeset i nekog aprila i 10. maja ponovo bili prisutni. Kada je svjedok deportovan iz Bratunca, Šešeljevi i Arkanovi

ljudi su bili zajedno i učestvovali u operacijama. Gospodine Šešelj je na to odgovorio ...

prevodilac: Molim vas da malo usporite kada čitate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ima transkript i ja sam dobio ovde zabelešku da je tačno referenca data. I jedna i druga: i za stranicu 20.352 i 20.351 da se odnosi na svedoka 1070. Dakle nije bilo nikakve greške.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Mi ćemo sami da proverimo, ali hvala što se proverili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelj, ovde je reč o svedočenju Miroslava Deronjića koji je rekao da vi niste bili istinska opozicija, odnosno da ste bili u saradnji sa vlašću, te, prema tome, ova teza o nekakvom zajedničkom zločinačkom poduhvatu bi trebalo da bude potvrđena. Ja sad neću da špekulišem šta je s tim, ali jeste li vi bili opozicija ili niste?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja lično ...

prevodioci: Mikrofon za svedoka

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam ga uključio. I Srpska radikalna stranka i ja lično sve to vreme smo bili izrazito opoziciona politička partija, u najvećoj meri opoziciona politička partija. A u takvoj ideološkoj vizuri s koje sada nastupa Deronjić, opozicijom se smatraju samo strani plaćenici, prozapadne partije, zapadnjački agenti. I takav stav je bio često prisutan u medijima koji su takođe finansirani sa zapada, od strane vladinih i nevladinih agencija. Za njih je prava opozicija bio samo onaj ko prima naloge od američkog ambasadora u Beogradu, prvo Cimermana (Warren Zimmerman), a posle otpravni-ka poslova Majlsa (Richard Miles), posle, ovog ... Ko je sve bio, sledeći Montgomerija (William Montgomery) i tako dalje, a onaj ko je uvek nastupao sa patriotskih pozicija, a kritikovao vlast neprekidno, za njega se kaže "on nije prava opozicija". To je, dakle, jedna sasvim

izvrnuta logika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Ahmed Zulić kaže, to je transkript srana 30.000, kaže da ste bili stacionirani ... Šešeljevi ljudi su bili stacionirani na Partizanskom groblju u Pribrežju. To toliko nije bitno koliko je bitna njegova tvrdnja koja sledi: "Došli su da pobiju Muslimane".

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa gde je to Pribrežje, kako se zove? Gde je to?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pribrežje, ja imam ovde zabeleženo, "u Pribrežju". Ne mogu više ništa tačno da vam kažem, ali da vam postavim pitanje: da li su negde vaši dobrovoljci išli da pobiju Muslimane?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Nigde dobrovoljci Srpske radikalne stranke nisu išli da pobiju Muslimane, ni da pobiju Hrvate, ni da pobiju bilo kakve civile. Oni su svuda išli u sastavu JNA da se bore protiv paravojnih formacija koje su htele da pocepaju Jugoslaviju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, bitno je da se zna mesto, lokacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kod mene je zabeleženo...

SUDIJA ROBINSON: Možda bi mogli da nam pomognu gospodin Najš ili gospodin Kej. Da li u vašim beleškama piše tačan naziv tog mesta?

TUŽILAC NAJŠ: Ja sam pokušao sa elektronskom pretragom, ali iz nekog razloga to ne funkcioniše, bar ne za ovog svedoka i ovaj deo njegovog svedočenja.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

SUDIJA KVON: Rekli ste Pobrežje, Pribrežje. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isti svedok, dakle Ahmed Zulić, na strani 30.047 kaže: "U Sanskom Mostu nije bilo borbi, ali su civili pobjegli odatle jer su tamo bili Šešeljevi ljudi". Dakle vaši su ljudi izazvali strah među civilima, iako tamo nije bilo borbi, prema njegovom svedočenju, u Sanskom Mostu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutna izmišljotina, jer u celoj Bosanskoj Krajini, u celoj Bosanskoj Krajini nigde nisu ratovali dobrovoljci Srpske radikalne stranke, a ta izjava me podseća na onu poznatu anegdodu kako je u nekom mestu gde žive Muslimani na prodavnici napisano da stiže šećer. To je u vreme kad su bile nestašice šećera, a neko pogrešno pročitao pa počeo da viče "Stiže Šešelj" i izazvao paniku. Ta je anegdota mnogo prepričavana i u Srbiji i u Bosni i u mnogim drugim mestima, ali samo svedočenje je krajnje neozbiljno. Dobrovoljaca Srpske radikalne stranke nigde u Bosanskoj Krajini nije bilo. Nigde nisu bili angažovani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad pogledajte šta piše u paragrafu 32. Piše: "Od 1. marta 1992. godine ili približno od tog datuma pa do 31. decembra 1995. godine, Slobodan Milošević, delujući sam ili u dogovoru sa drugim učesnicima" i tako dalje "planirao je, podsticao, naredio, počinio" i tako dalje, sve ove fraze "pripremu, uništenje nacionalne, etničke, rasne ili verske grupe bosanskih Muslimana kao takve na teritorijama u Bosni i Hercegovini, uključujući Bijeljину, Bosanski Novi, Brčko, Ključ, Kotor Varoš, Prijedor, Sanski Most i Srebrenicu". E sad mi recite, gospodine Šešelj, pošto ste i vi navedeni kao učesnik ovog zajedničkog zločinačkog poduhvata, a i vama se stavlja na teret navodni zločini u ovim gradovima, da li ima ikakvog osnova za ove optužbe koje su ovde navedene?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, apsolutno nema nikakvog osnova, jer niko iz Srbije nije izazvao sukobe u Bosni i Hercegovini. Sukobe u Bosni i Hercegovini izazvao je onaj ko je hteo jednostrano da proglasi nezavisnost Bosne i Hercegovine nasuprot volji srpskog naroda kao konstitutivnog i izazvali su oni sa zapada koji su ga u tome podržavali. Nikakvog planiranja, ni pripreme, ni izvršenja uništenja nije bilo.

Dakle, nikakvog plana. Kad je priznata nezavisnost Bosne i Hercegovine, u mnogim mestima je jednostavno krenulo jurišanje na lokalnu vlast i to nije bilo samo gde su lokalni Srbi u većini, nego tamo gde su i Muslimani u većini i Hrvati u većini, mada su Hrvati mnogo toga zauzeli još 1991. godine. Još 1991. godine nijedna opština u zapadnoj Hercegovini gde su Hrvati činili većinsko stanovništvo nije priznavala centralnu vlast u Sarajevu. Oni su već bili otepljeni od Bosne i Hercegovine. To je bila 1991. godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas, pošto su sad nabrojani u ovoj tački koju sam vam citirao, 32, osim Bijeljine za koju smo već ustanovili ko je tamo bio, bio je, dakle, Mauzer i bio je Arkan. Bosanski Novi, Brčko, Ključ, Kotor-Varoš, Prijedor, Sanski Most i Srebrenica, da li je iko iz Srbije bio tamo u bilo kakvim dejstvima koja su vođena na tim mestima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mojim saznanjima, ne. Vidite, što se tiče Srebrenice, negde u januaru početkom 1993. godine, Srebrenica je već bila zaštićena zona Ujedinjenih nacija, ali trupe Ujedinjenih nacija ništa nisu učinile da razoružaju muslimanske jedinice u Srebrenici, iako im je to bila obaveza. Zaštitna zona je uspostavljena pod pretpostavkom uz obavezu da se razoružaju sve muslimanske vojne jedinice u Srebrenici. Samo je tako mogla da funkcioniše zaštićena zona. Muslimanske snage iz Srebrenice su provalile u srpska sela i dovele do ubistava velikog broja civila. Te ... Početkom 1993. godine bile su i dve grupe dobrovoljaca Srpske radikalne stranke angažovane na području Skelana koje su požurile u pomoć opkoljenim srpskim snagama na području Jezera. Dakle to je 1993. godina u Srebrenici i to je jedino angažovanje dobrovoljaca Srpske radikalne stranke na području Srebrenice, početak 1993. godine. Što se tiče Bosanskog Novog, Brčkog, Ključa, Kotor-Varoši, Prijedora i Sanskog Mosta, ja ne znam ni za koga iz Srbije da je išao tamo u to vreme da se bori. Arkan se pojavio tek negde 1995. godine kada je, usled bombardovanja NATO snagama, izvršenog sistematski na celu Republiku Srpsku, krenula muslimansko-hrvatska ofanziva gde se i regularna Vojska Republike Hrvatske uključila i predvodila tu ofanzivu, došlo do pada velikih delova Bosanske Krajine, tada se pojavio Arkan sa svojom Srpskom dobro-

voljačkom gardom i mislim da je to bilo njegovo poslednje angažovanje u ratovima uopšte. I on je tu delovao negde na području Sanskog Mosta ili Prijedora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Šešelji, vi dobro znate kakvu smo politiku proklamovali i kavu smo politiku vodili u to vreme. Da li ima ikakve veze na koji način korenspondira ta politika koju smo mi vodili sa ovom tvrdnjom da se izvrši uništenje, u celosti ili delimično, pa se onda nabrajaju svi ovi gradovi po Bosni i Hercegovini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno je to nemoguće. Takve politike nije bilo, niti se uništenju pristupalo. Svi zločini koji su se desili sa srpske strane, desili su se u incidentnim situacijama, samovoljom pojedinaca i grupa, a nikada nije bilo plana, nikakvog plana da se zločini zaista vrše, niti da se obavljaju progoni, ubistva i sve ono šta je s tim povezano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto su ivde u ovoj bosanskoj optužnici, pretpostavljam obuhvaćeno sve šta je, šta se desilo u ratu u Bosni i Hercegovini i to stavljeno meni na teret i ostalim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata koji je gospodin Najš formulisao, pogledajte sad sledeći paragraf 33. Ovo je bio 32. Da vam ne čitam ovaj početak koji je isti kao i u 32: "Od 1. marta 1992. godine" pa onda sve to dalje "protiv Muslimana i Hrvata" pa onda "na teritoriji Banja Luke, Bihaća, Bijeljine, Bileće, Bosanske Krupe, Bosanskog Novog, Bosanskog Šamca, Bratunca, Brčkog, Čajniča, Doboja, Foče, Gacka, Sarajeva, Ilijaša, Ključa, Kalinovika, Kotor-Varoši, Nevesinja, Sarajeva-Novog grada, Sarajeva-Novog Sarajeva, Prijedora, Prnjavora, Rogatice, Rudog, Sanskog mosta", opet "Srebrenice, Teslića, Višegrada, Vlasenice i Zvornika". Molim vas, da li ...

SUDIJA ROBINSON: Da li ste završili sa čitanjem tog spiska? Da vas podsetim, gospodine Miloševiću, da odluka po Pravilu 98bis kaže da nije bilo dovoljno dokaznog materijala da se potkrepi tvrdnja u paragrafu 32 vezana za neke opštine i neka sela koja se pominju. Zapravo, što se tiče paragrafa 32, treba da se bavite samo gradovima: Brčko,

Prijedor, Sanski Most, Srebrenica, Bijeljina, Kotor-Varoš, Ključ i Bosanski Novi. I ja upravo proveravam da li se ta odluka odnosila i na paragraf 33.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja bih voleo, gospodine Robinson, da mi ukažete na to, a kakve dokaze je ovde, pošto kažete da za ove nije bilo dokaza, a kakve dokaze je za ove druge gradove uopšte gospodin Najs prezentirao koji povezuju Srbiju i mene za ovo drugo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, odluka po Pravilu 98bis je objavljena i bila vam je na raspolaganju. Ja vam samo skrećem pažnju da ne bismo gubili vreme. Zamoliću pravnog referenta da nam da kompletnu informaciju što se tiče paragrafa 33. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, pročitao sam vam listu koja je ovde jedan ceo poveliki pasus svih ovih gradova gde sam ja, zajedno s drugima, radio na istrebljenju Muslimana i Hrvata. Vama je poznata politika Srbije iz tog vremena, vama je poznata svaka radnja koja se odnosila na tok rata u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj, da li ovo ima utemeljenje i u jednoj jedinoj činjenici koju biste vi mogli da navedete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno nema, jer niko iz Srbije i da je hteo nije mogao izazvati građanski rat u Bosni i Hercegovini. Građanski rat u Bosni i Hercegovini izazvali su oni koji su jednostrano hteli da srpskom, tamošnjem srpskom narodu ukinu status konstitutivnog naroda. Odmah se postavlja pitanje gde su Srbi iz Mostara, Srbi iz Čapljine, Srbi iz Livna, Srbi iz Zenice, Srbi iz Travnika, gde su Srbi iz Maglaja, gde su Srbi iz mnogih drugih mesta koja su zauzeli Muslimani ili Hrvati u toku tog građanskog rata? Nakon što se desio građanski rat došlo je do velikog pomeranja stanovništva i spontanog, nekada prinudnog, nekada su se dešavali i zločini, ali, u stvari, opšta je bila težnja da se svako priključi, kako bih to figurativno mogao da se izrazim, svome jatu. Ali u tom ratu dešavali su se i zločini. Nekad su zločini bili odgovor na već počinjene zločine, nekad su zločine činili

kriminalci iz krajnje nečasnih motiva kriminalne prirode, nekada je bilo osvetoljubivosti, ali sa srpske strane planskog organizovanog i sistematskog zločina nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pošto se ovo odnosi na mene i članove, ostale članove ovog poduhvata među kojima ste i vi, skrećem vam pažnju na period vremena, govori se, znači, od 1. marta 1992. godine pa do 31. decembra 1995. godine i u paragrafu 32 i u paragrafu 33 i u paragrafu 36 koji ja opet ne mogu da razumem, ponavljaju se isti ovi gradovi pod istim kvalifikacijama i tako dalje, pa posle i u paragrafu 37, dakle čime smo se mi bavili u tom periodu vremena, znači između marta 1992. godine i kraja decembra 1995. godine u vezi sa građanskim ratom u našem susedstvu, u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nakon povlačenja JNA 19. maja 1992. godine, Srbija, vlast u Srbiji i u Saveznoj Republici Jugoslaviji ni na koji način nije učestvovala u ratnim dejstvima. Dakle nije slala nikakve oružane formacije, ali bila joj je dužnost da pomaže materijalno Republiku Srpsku i tamošnje Srbe. To je period vrlo promenljivih političkih odnosa između rukovodstva Srbije i Jugoslavije, s jedne strane i rukovodstva Republike Srpske, s druge strane: nekad period podnošljivih odnosa, rekao bih, a nekad period dubokih sukoba i razlaza po mnogim pitanjima. Za sve ovo vreme koje vam optužnica pokušava inkriminisati, zapravo rukovodstvo Srbije i Savezne Republike Jugoslavije je istrajavalo u traganju za nekim mirnim rešenjem, nekada čak i suviše se u to upuštalo, prihvatajući i one varijante mirovnih planova koje smo mi, srpski nacionalisti, žestoko napadali ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne mogu hvaliti te aspekte vaše politike iz tog vremena, ali svedočeći o činjenicama, ja insistiram na tome da je ta politika zapravo vođena da se nađe mirovno rešenje po svaku cenu. Odnosno, parola vaše partije je bila "Mir nema alternative". Hteli ste mir po svaku cenu, čak i po cenu onih ustupaka koje Srbi u većini nisu mogli da prihvate ili nisu mogli da podnesu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, imajući u vidu tu praksu, te aktivnosti iz tog vremena, kako vi objašnjavate da se može nabrojati ovde sva sila raznih gradova u Bosni u kojoj je navodno rukovodstvo Srbije i ja lično počinili ove zločine, naredili, pomagali, angažovali, organizovali i tako dalje? Imate li vi bilo kakvo objašnjenje koje bi bilo suvislo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Imam. I to objašnjenje nalazim u činjenici da se preko vas pokušava suditi Srbiji i celom srpskom narodu i da vam se pripisuju ...

SUDIJA ROBINSON: To nije odgovor. U svakom slučaju to nije objašnjenje koje vi možete da date. Molim vas, gospodine Miloševiću, da postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, dakle paragraf 36 sad nabraja Banja Luku, Bihać, Bijeljino ponovo, Bileću, Bosansku Krupu, Bosanski Novi, Bosanski Šamac, Bratunac, ponovo Brčko, Čajniče, ponovo Foču, Gacko, razna mesta u Sarajevu, Prijedor, Prnjavor, Rogaticu, Sanski Most, Teslić, Višegrad, Srebrenicu, Vlasenicu, Zvornik ... Imate li šta da kažete o ovim navodima ove tačke optužnice?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja tvrdim da u ovim mestima nije bilo sistematskih i organizovanih zločina, ali su se zločini dešavali. Ne znam da li baš u svim mestima koja se ovde navode. U mnogim mestima su se zločini dešavali, ali nije ni malo teško za svaki pojedinačni zločin tačno ustanoviti ko ga je izvršio i s kojim motivima, jer nije mnogo vremena prošlo. Živi su mnogi akteri i među žrtvama i među zločincima. Sve se može ustanoviti. Ali se može ustanoviti sve i na muslimanskoj i na hrvatskoj strani. Ne postoji volja da se svi zločini istraže i pokušava se napraviti veštački razmer, pa i kroz optužnice Haškog tribunala, odnosno broj procesuiranih Srba, Hrvata ili Muslimana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad da se zadržimo na tome što

ste rekli da su neki zločini u nekim gradovima počinjeni, u nekim od ovih mesta. Kakva je veza Srbije, SRJ, Vojske Jugoslavije ili policije, bilo kakvih oružanih snaga ili sastava Republike Srbije sa bilo kojim od tih zločina da vi za njega znate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikakve veze nije moglo da bude. Svi organi vlasti u Srbiji i Saveznoj Republici Jugoslaviji, sve ozbiljne političke organizacije i političke partije iz Srbije, Srpska pravoslavna crkva, kulturne institucije, od Akademije nauka do Udruženja književnika i tako dalje, svi su na svakom mestu izričito bili protiv zločina. Svi su oni podržavali pravednu borbu srpskog naroda za slobodu, ali svi su neprekidno osuđivali zločine koji se čine i sa srpske strane i pozivali da se zločini ne čine. Puni su mediji takvih izjava. Puni i prepuni. Od državnih organa, preko crkve, preko kulturnih institucija, političkih partija ne postoji nijedan faktor u Srbiji koji se zalagao za zločine, a svi, politički, kulturni, duhovni faktori su bili ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada ovde paragraf 37 govori o protivpravnom zatočenju i zatvarnju u nehumanim uslovima bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, pa se onda navode mesta na teritoriji Banja Luke, Bihaća, Bijeljine, Bileće, Bosanske Krupe, Bosanskog Novog, Šamca, Bratunca, Brčkog, Čajniča, Doboja, Foče, Gacka, Ključa, Kalinovika, Kotor-Varoši, Nevesinja, Prijedora, Rogatice, Sanskog Mosta, Teslića, Višegrada, Vlasenice i Zvornika. Recite mi, gospodine Šešelji, u kakvom smo to mi protivpravnom zatočenju ovih ljudi po ovim gradovima učestvovali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vlast u Srbiji i Jugoslaviji s tim jednostavno nije mogla da ima nikakve veze. Prvo treba jasno razdvojiti šta je zatočenje ratnih zarobljenika, a šta je zatočenje civila. Protivpravno je samo zatočenje civila. Tih slučajeva je bilo. Kako ih ja objašnjavam prema mojim saznanjima? Prvo, bilo je tih slučajeva u nekim od ovih mesta voljom pojedinaca iz lokalnih organa vlasti. Ja sam pomenuo slučaj Sime Drljače koji je ubijen prilikom hapšenja, a onda mnogi ljudi snose odgovornost bez ikakve svoje krivice, jer na njega nisu

mogli uticati. On se pojavio kao jedan faktor nad kojim nije bilo kontrole, a njegovi motivi su bili kriminalne prirode. Bilo je još takvih slučajeva u nekim mestima da je neko protivpravno zatvarao pripadnike nesrpskih nacionalnosti, da bi iznudio otkup. Ja sam pominjao slučaj Mauzera, da bi ih ucenjivao, otimao novac i drugu imovinu, a za uzvrat ih puštao. Bilo je slučajeva osvetoljubivosti. Negde je neko stradao ili su mu članovi porodice stradali od muslimanske ili hrvatske ruke pa je hteo da se sveti, a vlast često nije bila u stanju da spreči takvu osvetoljubivost...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koja, koja vlast?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Tamošnja vlast, vlast Republike Srpske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vlast u Srbiji imala ikakve mogućnosti da se u to meša tamo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nikakve mogućnosti nije bilo. Vlast iz Srbije nije mogla u te stvari ni na koji način da se meša. Dakle tih slučajeva je bilo, ali svaki treba konkretno sagledati i videti šta stoji u pozadini: ko je izvršilac krivičnog dela, kako ga je izvršio, s kojim motivima i onda su stvari jasnije. A šta se ovde dešava? Ovde se nabrajaju mesta gde su eventualno zločini vršeni i vade se iz konteksta i onda se *a priori* uopštenim frazama optužuju najviši politički funkcioneri, ne samo Republike Srpske, nego i Srbije i Jugoslavije ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, do sada ste to već više puta spomenuli u vašem svedočenju odgovarajući na neke navode Tužilaštva. Vi kažete: možda je bilo nekih individualnih slučajeva zločina, ali nikako ne sistematskog, organizovanog grupnog kriminala koji se nevide u optužnici.

SVEDOK ŠEŠELJ: Niste razumeli, gospodine Robinson. Bilo je grupnog kriminala, ali nije bilo sistematskog organizovanog od strane najviše vlasti. Da vam budem sad precizniji, dakle prvo apsolutno je nemoguće da je vlast iz Srbije i Jugoslavije tako nešto organizovala. Po mojim saznanjima nemoguće je da je vlast Republike Srpske tako

nešto organizovala, ali bilo je pojedinaca iz vlasti koji su zločine činili. I nisu samo pojedinci činili zločine. Dešavali su se i grupni zločini. Ja sam pominjao nekoliko primera koje ja znam prema svojim saznanjima. Ne mogu biti u sve upućen. Ali mogu u osnovne stvari i mogu da tvrdim ovo šta sam sad izneo. Nije bila politika vlasti iz Srbije i Jugoslavije da se čine zločini, da se progone Muslimani ili Hrvati. Nije bila ni politika rukovodstva Republike Srpske. E sad ...

SUDIJA ROBINSON: To isto tako nije bila politika ovog optuženog?

SVEDOK ŠEŠELJ: Sigurno. To sigurno nije bila politika gospodina Miloševića. Čak naprotiv, gospodin Milošević je neprekidno otvoreno i odlučno istupao u javnosti protiv takvih zločina i protiv pojave bilo koje vrste kriminala, pogotovo onog najtežeg oblika, ratnog kriminaliteta.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Paragraf 40 je predug da ga citiram. Tu je ogroman spisak gradova iz, ove, Bosne i Hercegovine, a govori se o deportacijama. E pa sad, gospodine Šešelji, pomozite mi da to razjasim. Doduše u Srbiju je pobjeglo po zvaničnoj evidenciji oko 70.000 Muslimana, muslimanskih izbeglica za vreme rata u Bosni i Hercegovini koji su tretirani u Srbiji na principu nediskriminacije kao i svi drugi. Ja ne mogu ovde da razjasnim da li se možda naše rukovodstvo optužuje što je primilo te izbeglice koje su pobjegle od ratnih dejstava ili se ovde kaže kako ... Ovde kaže: "Milošević delujući sam ili u dogovoru sa učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata planirao, podsticao, naredio, počinio, pomagao, podržavao planiranje pripremu, izvršenje protivpravnog, prisilnog premeštanja". Da li, gospodine Šešelji, je Milošević ili bilo koji organ Republike Srbije bilo šta činio da nekog protivpravno prisilno premesti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ili ne protivpravno ili pravno, ako

postoji pravno prisilno premeštanje, da li je neki organ Republike Srbije bilo koga, bilo ... Jednog jedinog pojedinca prisilno premestio? **SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR:** Apsolutno državni organi Srbije nisu mogli imati nikakve veze sa takvim pojavama. Drugo, državni organi Srbije su osuđivali takve i slične pojave, ukoliko su o njima imali saznanja. Treće, dolazilo je do želje pripadnika jedne nacionalnosti da napuste područje gde žive u većini pripadnici druge nacionalnosti i mnogo pre izbijanja neprijateljstava, oružanih dejstava. Ima takvih slučajeva širom Bosne i Hercegovine da su ljudi želeli, osećajući u vazduhu neizvesnost, rat, imajući u vidu šta se već dešavalo na području hrvatske federalne jedinice, želeli su da se sklone. Ko je imao rodbinu u inostranstvu, u drugim delovima Jugoslavije, ko je imao solidnu količinu novca, prvi je odlazio. I to je bila pojava koja se mogla dokazati. I u nekim procesima pred Haškim tribunalom je takođe dokazana i u presudama potvrđena. I znam jedan konkretan primer. Desilo se da je grupa Muslimana iz Prijedora želela da pređe na teritoriju pod muslimanskom kontrolom. Organizovan je konvoj da ih preveze do Travnika, mislim ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, moram da vas zaustavim. Odgovorili ste na pitanje. Sada idete malo preopširno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, gospodine Šešelji, za koji primer vi lično znate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Evo govorim o primeru da su Muslimani transportovani jer su želeli da pređu na teritoriju pod muslimanskom kontrolom, a onda je policajac koji je predvodio transport iz razloga bezbednosti koji se zove Darko Mrđa, zaustavio transport na mestu koje se zove Koričke stene, koliko mi je ostalo u sećanju, izveo veću grupu Muslimana i streljao, na svoju ruku. Kad se vratio vlasti su pokušale da ga uhapse, on je pobegao u sasvim drugi deo Republike Srpske i pod drugim imenom se prijavio u srpsku vojsku da bi izbegao to hapšenje. A onda sasvim drugačije pokušava to da obratilo, kao neko mu je naredio pa ne zna da kaže ko mu je naredio, pa pokušava da svali krivicu na drugoga i tako dalje. Takvi ljudi kad su procesuirani pred Haškim tribunalom ulaze u nagodbu sa tužiocem,

dobiju malu kaznu, a onda se oni pojavljuju kao svedoci na drugim suđenjima i njima se veruje na njihove izjave koje su uvek lažne, jer zločinac ...

SUDIJA ROBINSON: Zaustavio sam vas. Gospodine Šešelj, nema sumnje da vi imate mnogo vrlina, međutim da li ste ujedno i sveznalica? Kako to da vi znate sve te stvari? Ja, jednostavno, moram da se zapitam, gospodine Miloševiću.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Odakle vam svo to znanje?

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, ja celog života učim, učim, učim, učim i neprekidno učim. Ja i sad u zatvoru osam do 10 sati dnevno čitam u veoma lošim uslovima gde su me smestili za kaznu, da bi me sprečili da spremam svoju odbranu kako treba. Ja učim, gospodine Robinson, što želim i drugima.

SUDIJA ROBINSON: Ja bih bolje shvatio vaše svedočenje kada biste, barem s vremena na vreme, nama rekli koje su osnove za informacije koje imate o nekim konkretnim pitanjima. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, vi ste maločas rekli da rukovodstvo Srbije i ja lično niti smo mogli, niti smo učestvovali, naprotiv, da smo radili suprotno od ovoga šta se piše u optužnici. Koje vi osnove imate za takvo saznanje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Imam čitav niz izvora informacija i osnova na kojima baziram svoje saznanje. To su, pre svega, dosledne izjave vlasti u Srbiji i Jugoslaviji na tom planu. Zatim, konkretno ponašanje. Vlasti iz Srbije nikada nisu pravile nikakvu diskriminaciju u prihvatanju izbeglica po pitanju njihove nacionalnosti. Apsolutno je nemoguće da vlast iz Srbije učestvuje u progonu Muslimana u Bosni, a u Srbiji ih oberučke prima i na isti način sa njima postupa kao

izbeglicama, kao što postupa sa pravoslavnim Srbima ili bilo kim drugim. Dakle tu elementarne logike nema. Zašto bi vlast iz Srbije učestvovala u progonu Muslimana u Bosni, a primila više desetina hiljada Muslimana u Srbiju i sebi ih na teret stavila. Jer svaki izbeglica je koštao državu. Možda ne može svaki od njih biti pojedinačno zadovoljan onim šta je dobio, ali državi je to predstavljalo ogromne troškove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, gospodine Šešelji, da li su vlasti u Srbiji dopustile da se vrši diskriminacija nad bilo kojim Muslimanom, Hrvatom ili pripadnikom bilo koje druge nacionalnosti u Srbiji za vreme trajanja građanskog rata u Hrvatskoj i Bosni?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. I kad bi slučajno došlo do incidenta na nacionalnoj osnovi, vlasti su postupale u skladu sa zakonom i procesuirale te slučajeve i vlasti jednostavno nisu dozvoljavale da se takve stvari dešavaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada paragraf 42. Ovde se kaže opet "Slobodan Milošević" i tako dalje, znači "od 1. marta 1992. godine do 31. decembra 1995. godine pomagao, podržavao planiranje, pripremu, izvršenje bezobzirnog razarnja i pljačke javne i privatne imovine bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva na teritoriji" pa onda se ređaju sve ove opštine koje su, inače ...

SUDIJA ROBINSON: Prebrzo govorite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle ja sam, gospodine Šešelji, po ovoj tački, odnosno paragrafu 42, pomagao, podržavao planiranje, pripremu... Počinio, počinio, ne samo pomagao. Dakle ja sam počinio, pomagao bezobzirno razarnja i pljačke javne i privatne imovine bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva, pa se opet ređaju sve ove opštine u kojima sam ja počinio bezobziru pljačku imovine Muslimana i Hrvata.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas iznesite ne samo šta znate o tome, nego i na osnovu čega znate to šta iznostite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutna nebuloza da ste vi na bilo koji način učestvovali u ovim pojavama, ali je tih pojava bilo, pljačke i razaranja javne i privatne imovine. Tih pojava je bilo podjednako na sve tri strane, jer je u građanskom ratu sve mnogo teže kontrolisati nego u ratu koji se vodi protiv spoljašnjeg neprijatelja. Prvo dešavalo se to da je nekoj grupi ljudi, Srba, Hrvata i Muslimana došlo do paljenja kuća, razaranja i tako dalje, ostali su bez imovine, pa su oni tražili na nekom drugom mestu na sličan način da dođu do određene imovine. To je bila pojava vezana za ovaj rat na koju niko iz Srbije nije mogao da utiče od zvaničnih faktora, niti je podsticao te pojave, niti je pomagao, niti je planirao, niti je podržavao, niti je lično u tome učestvovao. Bilo je paravojnih formacija koje su kao osnovni motiv imale pljačku. Žute ose nisu samo pljačkale Muslimane, nego i mnoge Srbe. Zauzvale celu srpsku porodicu na putu koja putuje negde iz unutrašnjosti Republike Srpske negde prema Srbiji, pa otmu automobil, otmu prtljag i tako dalje. Takvih je slučajeva bilo. To je policija Republike Srpske dokumentovala i ovo Pretresno veće može da dođe do tih podataka. Dakle slučajeva pljačke je bilo, ali spontano u građanskom ratu koji je vođen u prilično haotičnim uslovima. Organizovane pljačke i razaranja od strane organa vlasti nije bilo, ne samo organa vlasti Srbije i Jugoslavije, nego i od organa vlasti Republike Srpske, najviše vlasti Republike Srpske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 43 stoji kako sam ja sa ostalima počinio kampanju granatiranja iz artiljerijskih oruđa i minobacača, dejstvovao snajperima po civilnim područjima Sarajeva i na civilno stanovništvo grada gde su bile ranjene hiljade civila svih uzrasta i oba pola. Vi ste bili u Sarajevu, za razliku od mene, pa molim vas objasnite da li su vlasti Republike Srpske, a pogotovo posebno odvojite od toga šta su s tim imale vlasti Jugoslavije ili Srbije ili bilo koji organi Jugoslavije ili Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U procesu generalu Galiću sudija Navia

(Rafael Nieto-Navia) u izdvojenom mišljenju je naveo da su, s obzirom na okolnosti rata i dužinu ratnog sukoba na području Sarajeva, u enormno manjem broju stradali civili nego što bi to bilo u nekim drugim mestima na svetu. U Sarajevu su civili ginuli, ali na obema stranama - i na srpskoj i na hrvatskoj i na muslimanskoj. Sa srpske strane su granatirani vojni objekti. Naravno, bilo je i civilnih žrtava. Bilo je i promašaja koji su izazivali civilne žrtve i tako dalje, ali je mnogo manje bilo civilnih žrtava nego što bi se to desilo na nekog drugom mestu u svetu. To je izneo sudija Navia u svom izdvojenom mišljenju u presudi generalu Galiću, što sam ja čitao. Bio sam u Sarajevu više puta u toku rata. Bio sam svedok kad ginu srpski civili, srpska deca. Nekada su namerno ubijani, a nekada u dejstvima je dolazilo do slučajnih pogibija civila, ali su često Muslimani sa svoje strane ubijali sopstvene civile kako bi se to medijima prikazalo kao srpsko varvarstvo. To su pijaca Markale, ulica Vase Miskina i još nekoliko mesta. Niko iz Srbije ni na koji način nije učestvovao u ratnim zbivanjima na području Sarajeva. Niko od zvaničnih faktora iz Srbije.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. U transkriptu stoji dvostruka negacija.

SVEDOK ŠEŠELJ: U srpskom jeziku postoji dvostruka negacija i ona ne menja smisao izjave. Ona je u engleskom neprimerena, ali žao mi je, ja ne znam engleski i ne mogu da mu se prilagodim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, svedok B-024, ja vas molim da potvrdite ili osporite ovaj iskaz, on govori da nema nikakvih informacija da je JNA učestvovala u napadima na Zvornik. On je to rekao na strani 21.201. Da li možete to da potvrdite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa JNA nije napadala na Zvornik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala vam.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: JNA se u Zvorniku sukobila sa muslimanskim paravojnim formacijama. Muslimanske paravojne formacije su napale na Zvornik, a JNA je učestvovala u oslobađanju Zvornika od muslimanskih paravojnih formacija. Kada dođe do ratnih dejstava u naseljenom mestu, u gradu, onda je sasvim logično da civili, pre svega

žene, deca, starci beže od tih ratnih dejstava, beže od vatre koja se otvara sa obe strane. Često se dešavalo i u ovom ratu i u svakom drugom ratu da civili ginu od zalutalih metaka. I zaista su i srpske porodice bežale od sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Za razliku od srpskih porodica, Muslimani su isterani, Srbi nisu isterani, nego su bežali svojom voljom. Da li je to nešto što, otprilike, bi trebalo da izgleda kao neka istina?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na žalost, zapadne sile u svojoj sistematskoj antisrpskoj politici redovno tako stvari postavljaju: Srbi su genetski zločinci, a svi ostali su njihove žrtve. I oni koji su izazvali rat zapravo su žrtve srpskog nasilja. Mi smo suočeni sa beskrupuloznom kampanjom zapadnih sila na antisrpskim osnovama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako možete da objasnite ovo da za sve ove gradove u kojima su se desila ubistva, paljevine, pljačke, pomeranja stanovništva i tako dalje, sve se to nađe u ovoj optužnici koju vam ja citiram? Ceo građanski rat u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zato ...

SUDIJA ROBINSON: To nije objašnjenje koje ovaj svedok može da da. Postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja mu postavljam pitanje upravo zato što smatram da ga može dati, jer je on političar, intelektualac, profesor univerziteta, koji poznaje veoma dobro situaciju i da može dati objašnjenje na ovo pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Već sam doneo odluku da neće da odgovori na to pitanje, prema tome, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovaj isti svedok kaže da je JNA u Zvorniku čuvala most između dve strane. Šta vi znate o tome?

To je na stranici transkripta 20.408.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dve strane su se sukobile u samom Zvorniku, a armija je nastojala da sačuva mostove pod svojom kontrolom i što je još važnije, da sačuva hidrocentralu pod svojom kontrolom da ne bi neka muslimanska paravojna formacija pokušala da sruši tu hidrocentralu. U Zvorniku se nalazi jedna stara hidrocentrala i veštačko jezero. JNA je, dakle, dejstvovala u sukobima sa muslimanskim paravojnim formacijama. U gradu Zvorniku sukob je brzo završen, dan-dva je trajao, ne mogu se tačno setiti, ja nisam bio prisutan, ali imam neposredna saznanja, jer su u sastavu JNA bili dobrovoljci Srpske radikalne stranke, a onda je sukob nešto duže trajao iznad Zvornika, na području stare zvorničke tvrđave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok, Alija Husein Kapičić izjavio je da su ubistva u Zvorniku učinili pripadnici paravojnih jedinica. Da li to možete da potvrdite ili osporite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne mogu to ni da potvrdim ni da osporim. Tamo je bilo izvesnih dejstava koja se mogu pripisati paravojnim formacijama. Desili su se zločini, a ko je i gde te zločine počinio, ja ne mogu da vam potvrdim. Kao što pripisuju vama, te zločine pripisuju i meni, pripisuju i Karadžiću i petom i desetom, ali sve paušalno, sve bez ikakvih dokaza. U Beogradu se vodi proces protiv grupe ljudi za ratne zločine počinjene na području Zvornika...

SUDIJA ROBINSON: Nastavite sa sledećim pitanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate nešto o zarobljavanju i mučenju ljudi koji nisu bili Srbi, iz Zvornika, od aprila do jula 1992. godine pominju se u raznim tim iskazima i ovim dokumentima gospodina Najsa zarobljeni u fabrici "Standard", fabrici "Ciglana", farmi "Ekonomija", Domu kulture "Drinjača", Domu kulture "Čelopek". Da li ste čuli za bilo šta o tome i šta znate o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mojim saznanjima zločina je u Zvorniku bilo, ali, po mojim saznanjima, zločini se nisu desili dok je dejstvovala JNA, nego kad su borbe završene. I svaki od tih zločina

može vrlo jednostavno biti rasvetljen i ko je žrtva i ko je izvršilac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi imate bilo kakva specifična saznanja o, na primer, Domu kulture u Drinjači, gde je prema izjavi svedoka B-1455 bilo zarobljeno mnogo ljudi, da su bile neke razne parapolicijske snage? Da li imate bilo ikakve informacije o tome, ako nemate samo da idem dalje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne mogu ja sad da pominjem tačno mesta gde su se zločini desili. Zločina je bilo, po mojim saznanjima, ali u zločinima nije učestvovala JNA i nisu učestvovali dobrovoljci Srpske radikalne stranke. Ko je učestvovao treba da se istraži do kraja? Živi su akteri, ima mnogo preživelih žrtava koje mogu neposredno da svedoče. Pitanje je da li je bilo volje da se te stvari do kraja istraže, a pomenuo sam već proces koji se vodi u Beogradu i od koga ja mnogo očekujem da stvari istraži ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala. Hvala gospodine Šešelju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imata neka saznanja o Domu kulture u Drinjači?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, pošto tamo nisam bio ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelju i gospodine Miloševiću, ni jedan ni drugi ne pravite pauzu između pitanja i odgovora i time stvarate poteškoće za prevodioce.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, danas ste prvi put nas opomenuli u vezi s tim. Kao što vidite, vodimo računa i gospodin Šešelju i ja.

SVEDOK ŠEŠELJ: Usavršavamo se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok B-1780 pomenuo je na stranici 28.220 da su za vreme njegovog boravka u zarobljeništvu na tom dobru "Ekonomija" među ljudima koji su se tamo nalazili bili i

pripadnici vaših jedinica. On doduše, pominje i Bele orlove i Arkanovce. Prema tome, da li vi imate ikakva saznanja o tome i da li je bilo moguće da tamo budu neki pripadnici vaših jedinica? Vi ste objasnili da jedinice niste imali. Da li je bilo moguće da pripadnici JNA koji su bili vaši dobrovoljci, budu tamo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja uopšte ne znam da su Beli orlovi dejstvovali na području Zvornika. Znam da su bili Arkanovi "Tigrovi". U kojoj meri i na kojim mestima su bili angažovani, ja o tome ne bih mogao da svedočim, jer nisam bio prisutan. Svi dobrovoljci Srpske radikalne stranke bili su u JNA. Ja čak nisam sklon ni da sumnjam da je taj svedok prošao kroz sve te nevolje o kojima govori. Ali očigledno je on veoma konfuzan u identifikovanju ljudi koji su mu te muke izazvali. Čim on meša Šešeljevce, Bele orlove i Arkanovce, on pokazuje da je kod njega velika konfuzija, da nije u stanju da to identifikuje. Ja tvrdim da dobrovoljci Srpske radikalne stranke u tome nisu učestvovali, po svim mojim saznanjima, a tu su mi saznanja prilično dobra, rekao bih čak i besprekorna vrlo često, a ko mu je te nevolje izazvao, to takođe nije teško da se ustanovi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On tvrdi sasvim konkretno da su neki vaši ljudi pred njim mučili pa ubili izvesnog Bega Bukvića na stranici 28.221 transkripta. Da li vam je o tome nešto poznato?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ni za jedan slučaj da su u Zvorniku dobrovoljci Srpske radikalne stranke izvršili bilo kakav zločin ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li biste vi to morali znati da je reč o dobrovoljcima Srpske radikalne stranke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Morao bih znati. Ljudi koji su upućivali dobrovoljce u JNA ispred Srpske radikalne stranke bi mi sigurno preneli takvu informacija, ta informacija bi mi sigurno stigla od nadležne komande JNA. Obavestili bi me da su dobrovoljci nešto uradili šta je protivpravno, siguran sam u to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li bi drugi dobrovoljci tako

nešto prijavili policiji ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ispričali bi, prijavili bi, smatrali bi se i lično pogođenim takvim zbivnjima, tražili bi da se preduzmu mere protiv tog dobrovoljca i tako dalje, jer bi to nanosilo ogromnu moralnu štetu.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste redovno dobijali izveštaje o ponašanju vaših dobrovoljaca?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa ne bih to mogao nazvati redovnim izveštajima, ali su ti izveštaji bili iscrpni. Ja sam se lično interesovao i saznavao i kako se odvijaju borbe i kako se ponašaju dobrovoljci. Svi problemi o kojima sam bio izveštavan su se ticali nižih oblika nediscipline. Obično bi to bilo pijanstvo i mi smo tražili da se takvi dobrovoljci udaljuju iz jedinica da ne bi remetili disciplinu ostalih. Za slučajeve ozbiljnih, teških zločina, ja jednostavno nisam informisan. Moj je zaključak da ih nije ni bilo

SUDIJA ROBINSON: Da li su to bili pisani izveštaji?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne. Obično su bili usmeni razgovori. Ubeđen sam da je bilo ozbiljnih zločina, da bi bili pisani i pismeni izveštaji, da bi nas sigurno nadležna komanda upozorila da se tako nešto desilo.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji da li je tačno, ako ne možete da se setite nije bitno, ali da li je tačno da u optužnici protiv vas se navodi da su negde oko 12. maja 1992. godine srpske snage, kako se kaže, uključujući i vođu grupe šešeljevaca na smrt prebile nekog Nesiba Dautovića? Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Znae, kad se tako konkretizuje, vođa grupe šešeljevaca, onda je valjda lako ustanoviti kako se on zove, ime i prezime njegovo, pa bih vam ja rekao: jeste tačno ili nije tačno. Taj postoji ili taj ne postoji. Ali ovde se kaže "vođa grupe Šešeljevaca", a

ne navodi se ime. Pa otkuda onda znaju da je vođa ako mu ne znaju ime i šta znači to vođa. Je l' bio komandir odelenja, komandir čete i tako dalje? Ja sam već više puta naglasio da dobrovoljci Srpske radikalne stranke nisu raspoređivani u jedinstvene formacije veće od jedne čete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Miloševiću, gde se to pominje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam pitao gospodina Šešelja, jer sam imao jednu zabeležku da se to spominje u optužnici protiv njega, pa sam ga pitao da li može da se seti da li se takav događaj spominje u optužnici protiv njega, s obzirom da je pre toga odgovorio da mu nije poznat nijedan takav slučaj da su ga izvršili dobrovoljci Srpske radikalne stranke.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste sasvim precizno odgovorili da nijednog takvog slučaja nije bilo, ja neću više uopšte da vam postavljam pitanja u vezi sa raznim navodima koji su se odnosili na područje Zvornika, jer je besmisleno da gubimo vreme oko toga. Molim vas recite sasvim kratko da li imate bilo kakva saznanja o dešavanjima u Bosanskom Šamcu 1992. godine, pošto se pominje da su vaši ljudi učestvovali u zauzimanju Bosanskog Šamca u aprilu 1992. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja, prvo, nemam uopšte pouzdanih saznanja da su zaista ...

SUDIJA BONOMI: A gde se to pominje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam citirao pre jedno pola sata, ali nije bilo dovoljno jasno objašnjeno ... Ja bih mogao to da pronađem ponovo. Dakle samo želim da ustanovim da li ima ikakva saznanja o Bosanskom Šamcu svedok.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja imam izvesna saznanja, ali prvo ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ne. U pitanju koje ja ovde vidim kaže se da su vaši ljudi učestvovali u zauzimanju Bosanskog Šamca u aprilu 1992. godine. To piše u transkriptu. Šta znači "kaže se"? Gde se kaže?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je negde ... Ja sam već pitao gospodina Šešelja nešto u vezi sa Šamcem, ali ja u ovom trenutku to ne mogu da nađem, jer sam prešao sa te zabeleške ...

SUDIJA BONOMI: Pretpostavljam da to nije ponovo pozivanje na optužnicu protiv gospodina Šešelja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da nije.

SVEDOK ŠEŠELJ: Vi imate Bosanski Šamac u vašoj optužnici na više mesta, gospodine Miloševiću, ako ja mogu da pomognem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: A mogu da vam kažem moja saznanja o zbivanjima u Bosanskom Šamcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa samo sam vas zato pitao. Da li imate kakva saznanja ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Imate u paragrafu 42 da vam se pripisuje Bosanski Šamac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, meni se pripisuju sve opštine u Bosni i Hercegovini ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne postoji nijedna koja mi se ne pripisuje. Prema tome to je lako ustanoviti, nego šta vi znate o događajima tamo?

SUDIJA BONOMI: Izvinite, ja ovo pitanje ne razumem. Ne možete jednostavno da uzmete neku opštinu i da pitate: "šta znate o događajima tamo". Mora da bude neka poenta u svakom pitanju. O čemu se ovde radi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Neću vas onda pitati o tome. Neću vas ovde pitati, jer ne mogu da nađem, ne mogu da nađem referencu u vezi sa kojom sam ovo pitanje postavio ...

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Ako budete kasnije našli gde to piše, možete da se vratite na to pitanje, ali imajte u vidu da ste se obavezali da svoje glavno ispitivanje danas završite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Trudim se što bolje mogu, gospodine Robinson, ali ima mnogo svedoka koji su pominjali gospodina Šešelja pa hoću da vidim koliko ... Da li u bilo čemu u vezi s tim ima neke istine. Evo ovako ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možda ćete da imate i druge svedoke osim gospodina Šešelja, a koji će da budu u boljoj poziciji da pobiju tvrdnje Tužilaštva. Nemojte da mislite da zbog toga što Tužilaštvo pominje gospodina Šešelja, da on na najbolji način može to da pobije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pominju ga i mnogi svedoci. Evo ovde na 23.520. stranici transkripta svedok, preskočiću mu ime, jer ne mogu sada da se setim da li je bio zaštićen svedok, gospodine Robinson. Mislim da nije, jer nemam nikakvu zabeležku o tome da je bio zaštićen, ali pošto pretpostavljam da gospodin Šešelj bilo šta zna o ovome, kaže: "U akcijama u Bosanskom Šamcu uzele su učesnice jedinice crvenih bertki, Belih vukova i JNA". Da li o tome išta znate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja o tome imam prilično pouzdane informacije. Prvo, bio je jedan čovek koga ja znam kao dobrovoljca Srpske radikalne stranke iz Istočne Slavonije i koji se pominje na više

mesta i u ovim procesima ovde i u mojoj optužnici i u presudi šamačkoj grupi i tako dalje. Reč je o Srećku Radovanoviću. Po svojoj prilici on je došao tamo helikopterima JNA, što znači u sastavu JNA. Međutim, s njim je došla grupa ljudi koji nisu dobrovoljci Srpske radikalne stranke. Izvesni "Crni", koji je posle bio i jedan od komandanata na komandnim funkcijama, on sigurno nije dobrovoljac Srpske radikalne stranke. I bio je Slobodan Miljković zvan Lugar koji je imao jednu borbenu grupu koja se zvala Sivi vukovi, a ne Beli vukovi, po mojim saznanjima. Lugar je bio optužen za neke zločine i procesuiran pred sudom u Banja Luci. On tada nije bio dobrovoljac Srpske radikalne stranke. On je negde 1993. ili 1994. godine učlanio se u Kragujevcu u Srpsku radikalnu stranku. Srpska radikalna stranka i danas poseduje original njegove pristupnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da preciziramo. Učlanio se u Kragujevcu u Srbiji ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U Srbiji ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... pošto ovde oni ne znaju da Kragujevac nije u Bosni.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: On je iz Kragujevca iz Srbije. I on se učlanio 1993. ili 1994. godine. Ja se spremam da dobavim original njegove pristupnice za proces koji se protiv mene vodi, ali je već isključen 1995. godine, jer je ošamario predsednika opštinskog odbora Srpske radikalne stranke u Kragujevcu, Jovana Savića, tadašnjeg predsednika. On je bio u formaciji koja se zvala Sivi vukovi i koja ne može imati nikave veze sa dobrovoljcima Srpske radikalne stranke. A procesuiran je pred sudom u Banja Luci. Ja sam mojim pravnim savetnicima dao zadatak da mi dostave kompletan sudski materijal o tom procesu. E sad, što se tiče Srećka Radovanovića, meni je Haško tužilaštvo dostavilo neka dokumenta koja su dostupna javnosti iz kojih se vidi da je Srećko Radovanović pravio i neke privatne aranžmane sa ljudima iz Šamca o svom daljem učešću u ratu. Čak su mu oni i neku novčanu nagradu obećavali ili je on tražio i tako dalje. To su činjenice koje ja znam. Dakle bila je JNA. Pripadnici JNA su došli helikopterima

JNA. Bio je među njima čovek za koga znam pouzdano da je ranije bio dobrovoljac Srpske radikalne stranke, čak sam ga i za ratne zasluge proglasio i za četničkog vojvodu. On se zove Srećko Radovanović. Crni, koji je bio među njima na komandnoj funkciji, sigurno nije bio dobrovoljci Srpske radikalne stranke. I Slobodan Miljković, zvani Lugar, u to vreme sigurno nije bio dobrovoljac Srpske radikalne stranke, jer da je bio dobrovoljac, ne bi bio u Sivim vukovima. Koliko mene sećanje služi, ta se formacija zvala Sivi vukovi.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

SUDIJA BONOMI: Da pokušam ja da vam kažem šta sam ja razumeo iz tog odgovora, ako sam ga uopšte razumeo: da je JNA učestvovala u akcijama u Bosanskom Šamcu. Da li sam dobro shvatio to šta ste rekli?

SVEDOK ŠEŠELJ: Po mojim saznanjima bila je jedna, da.

SUDIJA BONOMI: U redu. Takođe je bila jedna paravojna formacija po imenu "Sivi vukovi" koja je takođe bila aktivna?

SVEDOK ŠEŠELJ: Vrlo je sada problematično reći "paravojna grupa", jer kad se kaže "paravojna grupa" misli se van regularnog armijskog sastava. Ta grupa je bila uključena u Teritorijalnu odbranu Šamca, na neki način ili u Vojsku Republike Srpske. Na koji, ja ne znam pouzdano. Ali taj Slobodan Miljković Lugar, mislim da je čak jedno vreme bio i na funkciji zamenika komandanta bataljona i bio je istaknut u borbama. U borbama je bio besprekoran. Ono za šta je optužen desilo se van borbe. Mislim da se mesto zvalo Crkvine ili nekako slično. Ne mogu svega napamet da se setim, pogotovo kada je reč o tim topografskim toponimima, ali on je bio procesuiran pred sudom u Banja Luci, on i ta grupa Sivi vukovi.

SUDIJA BONOMI: Da. A sad onaj deo gde se pominju Crvene beretke. Na to niste odgovorili. Da li su oni tamo delovali?

SVEDOK ŠEŠELJ: Sad ... Kako da odgovorim? Koje crvene beretke? Da li su to bili borci koji su nosili na glavama crvene beretke?

SUDIJA BONOMI: To je savršeno legitiman odgovor, jer pitanje je glasilo: "U akcijama u Bosanskom Šamcu učestvovali su Sivi vukovi, Crvene beretke i JNA". A vi ste nam dali dugačak odgovor o dobrovoljcima Srpske radikalne stranke koji, koliko ja mogu da vidim, mada još nisam siguran da sam razumeo, namaju nikakve veze s tim. Ja sada pokušavam da shvatim kakav je pravi odgovor na to pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Razlog ovog zakašnjenja je činjenica da je tehničarima trebalo malo više vremena da rediguju ime zaštićenog svedoka. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste komentarisali ove Bele vukove, odnosno kako ste vi rekli Sive vukove gde se pominju i crvene beretke na koje se osvrnuo gospodin Bonomi. Ovaj isti svedok za koga nisam bio siguran da li je zaštićeni, zato mu ne izgovaram ime, na stranici transkripta 23.520 naveo je da je video 20 meštana, govori se o Šamcu još uvek, obučenih u uniforme sa crvenim beretkama za koje pretpostavlja da su bili meštani koji su obučavani u kampu crvenih beretki, pa su se vratili u Šamac. Da li vi imate informaciju o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa apsolutno takvih informacija nemam i po prirodi to je nemoguće. Ja opet ukazujem da su na raznim mestima različite ljude nazivali crvenim bertkama, jednostavno iz činjenice da su oni negde našli te crvene beretke i stavili ih na glavu. Raznorazne formacije su to mogle biti. Pogotovo što je tu reč o meštanima. Gde su oni išli? Gde su obučavani? Šta to uopšte znači? Dobili su negde iz nekog skladišta crvene beretke i kindurili se s njima kroz Šamac i sad ih svi smatraju nekim crvenim beretkama, a onda imaju

nameru da ih povezuju s Crvenim beretkama koje su u Srbiji formirane kao specijalna jedinica Državne bezbednosti 1996. godine. Očigledno se namerno pravi zabuna i pod tim terminom se različiti pojmovi podrazumevaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelj. Da li je tačno da ste marta, mislim da je to u optužnici protiv vas, ali vi ćete me ispraviti, marta 1992. godine održali govor u Malom Zvorniku, dakle na teritoriji Srbije s druge strane Drine, gde ste, između ostalog, rekli: "Draga braćo četnici, posebno vi preko Drine, vi ste najhrabriji. Mi ćemo očistiti Bosnu od pagana i pokazati im put koji vodi na istok, gde im je mesto"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je delimično falsifikat moje stvarne izjave, a delimično je greška hrvatskog prevodioca, jer u ovom Sudu se često u procesima Srbima angažuju hrvatski prevodioci, a ti hrvatski prevodioci ne znaju dobro srpski jezik, jer oni nastoje da govore većtačku, iskvarenu varijantu srpskog jezika koju Hrvati kvare sistematski poslednjih 100 godina. U toj varijanti hrvatskoj "pogan" znači "pagan", ali u srpskom jeziku "pogan" znači "izmet". To je finiji izraz za izmet. Malo pristojniji izraz za izmet. I ja sam napadao islamske fudamentaliste i panislamiste koji žele da otepe Bosnu i Hercegovinu od Jugoslavije i njih sam nazvao poganima, znači izmetom. A nisam Muslimane nazivao poganima. Ja nisam ni toliko glup, ni neobrazovan čovek da mogu jednu veliku svetsku monoteističku religiju nazvati paganskom. Nemam ja nikakvih predrasuda ni prema paganskoj verskoj tradiciji i kulturi. Ja se i danas više divim antičkoj Grčkoj (Greece) nego svim hrišćanskim misliocima zajedno, da se i tu razumemo. Ali ja znam, prvo, da je to monoteistička religija, a jedan od najvećih srpskih teologa Nikolaj Velimirović je muslimane smatrao jednom protestantskom varijantom unutar hrišćanstva, toliko je islam blizak hrišćanstvu. Dakle ovde zbog neadekvatnog prevođenja konstruiše se jedna monstruoza tvrdnja, daleko od svake pomisli moje. Ja napadam već više od 20 godina, možda i 30, panislamiste, islamske fudamentaliste. Prvi sam počeo da ih napadam svojevremeno kad su se pojavili u Bosni i Hercegovini i ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

SUDIJA BONOMI: Gde možemo da nađemo primerak tog govora?

SVEDOK ŠEŠELJ: Gde možete naći? Ako ga nema u mojim knjigama, onda ga Tužilaštvo verovatno ima, jer ja sam ogromnu većinu mojih govora objavio u mojim knjigama. Ako je neki govor promakao ...

SUDIJA BONOMI: Izvinjavam se, nisam pročitao sve vaše knjige. Da li je ovaj govor objavljen u nekoj vašoj knjizi?

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, pre dve godine ja sam haškom Tužilaštvu uz poseban vid moje odbrane predao 80 mojih štampanih knjiga. Možda je baš i ova sudnica bila.

SUDIJA BONOMI: Da li je taj govor u nekoj od tih knjiga?

SVEDOK ŠEŠELJ: Najverovatnije, ali to treba Tužilaštvo da nađe, a ne ja. Ne mogu ja sve sad da tražim, jer ja takvu izjavu nisam dao samo na jednom mestu, nego na mnogo mesta.

SUDIJA BONOMI: Uobičajeno je da ona strana koja izvodi neke dokaze odgovara i za njihovo dostavljanje Sudu u najzvaničnijoj mogućoj formi. Ali vi, koliko sam shvatio, ne znate da li mi možemo da dobijemo primerak nekih dokumenata koji su vezani za vaše svedočenje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Bonomi, ona strana koja poteže moj navodni govor je tužilačka strana. Ja vam samo ukazujem šta su oni zabljali, a oni neka nađu original tog govora pa neka ga pokažu. Ne mogu ja obavljati ovde poslove Tužilaštva. Ja ovde svedočim o činjenicama i okolnostima za koje ja imam saznanja, a ne pomažem Tužilaštvu u njegovom poslu, a sa svoje strane sam doprineo dovoljno što sam im predao sve knjige, pa nek' traže. Imaju mnogo više resur-

sa nego ja.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, možete li vi da nam pomognete? Gde ja mogu da nađem dokazni materijal vezan za ovo?

TUŽILAC NAJS: Ne znam da li ovo može da se nađe u našoj bazi podataka.

SUDIJA BONOMI: Gospodin Šešelj, koliko sam shvatio, tvrdi da se Tužilaštvo u toku svog izvođenja dokaza pozivalo na ovaj govor.

TUŽILAC NAJS: Možda je to bilo u našem pretpretresnom podnesku. Pokušaću da to nađem što pre mogu.

SUDIJA BONOMI: U redu, hvala.

TUŽILAC NAJS: Mi ne možemo da se rukovodimo time kada postavljamo naša pitanja. Mi ćemo da donosimo svoje odluke samostalno.

SUDIJA BONOMI: To nema veze s ovim šta ja govorim. Ja samo pokušavam da razjasnim gde mogu da nađem taj govor, mada izgleda da niko ne može da mi pomogne.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću .

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok B-1643 koji je svedočio kroz iskaz po Pravilu 92bis, a to vam je, pretpostavljam da znate, pismeni iskaz, pominjao je mučenje i zarobljavanje civila u zgradu SUP-a Teritorijalne odbrane u osnovnoj školi i gimnaziji, u magacinu u Crkвинi. Da li nešto znate o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja sam već pomenuo da mislim da je taj slučaj iz Crkvine upravo procesuiran u Banja Luci. Tamo su stavljeni Sivi vukovi pod istragu. Slobodan Miljković zvani Lugar bio je uhapšen, ali ja nemam sad detaljnih podataka kako se proces odvijao i kako je završen. Ja sam dao nalog mojim pravnim savetnicima da mi

pronađu kompletan materijal tog sudskog procesa, ali znam pouz-
dano da je hapšen i procesuiran u Banja Luci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Optužnicom protiv vas vama se
stavlja na teret događaj koji se navodno zbio 7. maja 1992. godine,
kad su, kako se kaže, dvojica vođa grupa pod vašom komandom ubili
18 muškaraca na poljoprivrednom dobru u Crkvini. Je li to to o čemu
govorite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja pretpostavljam da je to. Prvo, niti
je bilo neke moje komande, nit' sam ja bio tamo, niti Sivi vukovi imaju
bilo kakve veze sa Srpskom radikalnom strankom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo sam to hteo da čujem,
gospodine Šešelj. Mislim da ste dovoljno odgovorili na pitanje. Vama
se optužnicom stavlja na teret i događaj od 5. juna 1992. godine kad
su navodno pripadnici jedinice pod vašom kontrolom, ovde se opet
kaže, "ubili 22 civila u Lješevu". Da li vi išta znate o tome?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada se izgleda koncen-
trišete na optužnicu protiv gospodina Šešelja. Sa kojom svrhom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, gospodin Šešelj je, gospodine Robinson,
ovde naveden kao jedan od učesnika udruženog zločinačkog poduh-
vata, pa treba da ustanovimo koliko je osnovano da se uopšte postavl-
ja to pitanje udruženog zločinačkog poduhvata i da se ta konstrukci-
ja ovde pokušava da dokaže, a da gospodin Šešelj ima priliku da kaže
ovde o tome za šta je optužen, pošto on svedoči ovde,

SUDIJA ROBINSON: Da, ali optužnica protiv njega nije nužno rele-
vantna za te svrhe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako god želite, ja neću na tome
da insistiram, mada ja smatram da je relevantno. Vama se, takođe,
stavlja na teret da su tokom leta 1993. godine opet pripadnici nekih
vaših navodno ...

SUDIJA ROBINSON: Vi nastavljate, a ja sam želeo da tu liniju ispitivanja prekinete, pošto ne vidim na koji način je to relevantno. Ovde se ne sudi gospodinu Šešelju. Ja znam da je on navodni učesnik udruženog zločinačkog poduhvata. Toga sam vrlo svestan, ali to ne otvara vrata nikakvim tvrdnjama u optužnici protiv njega ili koje se odnose na njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, gospodine Robinson, ako se ovde vidi da to šta se protiv gospodina Šešelja iznosi nije tačno, nije istina, onda je to, takođe, jedan od dokaza da ni druge stvari nisu istinite, a on je ovde pobio jedan čitav niz svedoka koji su koji su svedočili i koje sam mu ja citirao.

SUDIJA ROBINSON: To je sasvim promašena tema, gospodine Miloševiću i ja znam da vi to razumete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: *Non sequitur.*

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, svedok Tomas Fransis Roj (Thomas Francis Roy) na strani 28.882 transkripta ovde je izjavio da su muslimanski snajperisti ubili tri trudne žene i da su tek tada srpski snajperisti uzvratili paljbu. Da li vi nešto znate o tom događaju i uopšte o događajima u vezi sa ubijanjem iz snajpera na području Sarajeva?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa koliko se ja sećam to je bilo prvo snajpersko dejstvo u Sarajevu. Treba imati u vidu da se u Sarajevu linija fronta protezala kroz sami grad, da je grad bio podeljen na deo pod muslimanskom i deo pod srpskom kontrolom. Što se tiče snajperske vatre treba imati u vidu da se pod snajperskom vatrom često podrazumevala svaka vatra iz pušaka koja u pravom smislu reči nije snajperska, jer se snajperskom vatrom smatra samo vatra na dugu distancu, oružjem sa optičkim nišanom. Međutim, takvo oružje je bilo

retko na srpskoj strani. Muslimani su, uz pomoć stranih snaga, švercom dolazili do mnogo savremenijeg oružja te vrste. Ja ne isključujem mogućnost da je u pojedinačnim slučajevima bilo osvetoljubivosti, ali vatra je sa srpskih položaja otvarana na vojne ciljeve u Sarajevu. Vodio se rat za grad u kome su snage bile prilično izjednačene. Linija fronta oko Sarajeva nekoliko godina se praktično nije menjala. Manji delovi su padali pod kontrolu jedne ili druge strane, ali ginulo se na obema stranama linije fronta. A sa srpske strane linije fronta nije bilo namernog ubijanja muslimanskih civila pod svojom kontrolom, dok su Muslimani ubili oko 4.000 srpskih civila: u Kazanima, kod groblja Lav i na drugim mestima još.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok na istoj strani navodi da su na području Sarajeva obe strane koristile snajpere i da su kriminalne radnje bile prisutne na obema stranama. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa što se tiče kriminalnih radnji ja mislim da ih je u Sarajevu bilo najmanje, bar na srpskoj strani. Što se tiče snajpera, korišćeni su sa obe strane. Pravi snajperi su češće korišćeni sa muslimanske, nego sa srpske strane, jer su Muslimani imali kvalitetnije snajperske puške, savremenije, a Srbi su imali povoljniji geografski položaj za raspored svojih snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za događaje ...

SUDIJA BONONI: Izvinjavam se, zaboravio sam onaj deo svedočenja gde ste govorili o svojim ličnim kontaktima u Sarajevu. Kakvo je vaše lično iskustvo u pogledu Sarajeva, mislim u vreme konflikta?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam više puta dolazio u Sarajevo. U srpski deo Sarajeva, u deo Sarajeva pod srpskom kontrolom. Najčešće sam dolazio na Grbavicu i obilazio sam prve linije fronta. Na Grbavici je živeo i popriličan broj Muslimana. Čak sam se i s njima susretao. Bio sam jednom prilikom kad su došle sveže isporuke hleba, na primer. Sreo sam i neke moje fakultetske kolege, iz srednje škole, Muslimane i

niko se nije žalio na ponašanje srpskih snaga.

SUDIJA BONOMI: Da li ste vi tamo bili kada je vatra razmenjivana sa obe strane?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa u vreme mojih boravaka bilo je pojedinačne vatre. Bilo je opasnih mesta gde se kolima moralo brzo proći, gde se morao tražiti zaklon da se protrči zbog snajperske vatre i tako dalje, ali ozbiljnijih sukoba nije bilo u to vreme.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za događaj od 19. oktobra 1993. godine o kome govori ovaj isti svedok, Tomas Fransis Roj u svom iskazu na strani 28.884, kada su bosanski Muslimani, pre-rušeni u Srbe, pucali na komandanta Ujedinjenih nacija za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Taj slučaj je opšte poznat i Muslimani su češće otvarali vatru na međunarodne snage da bi se to pripisalo kao srpska vatra. Pa onda su zloupotrebljavali zaštićene objekte da bi otvarali vatru i izazivali reakciju sa srpske strane. Često su na područje sarajevske glavne bolnice dovlačili minobacače i druga oružja, otvarali vatru po srpskim položajima, a onda brzo to oružje skupljali, trpali u gepeke, odvlačili, a ako bi Srbi odvratili, uzvratili na paljbu, onda je prikazivano kako Srbi namerno gađaju bolnicu. Ima veći broj stranaca koji o tome svedoče, koji su bili očevici da Muslimani donose u krug bolnice minobacače, otvaraju vatru na srpske položaje, brzo se povlače, odnose minobacače i kad dođu strani kontrolori, ne zatiču muslimansko naoružanje, ali otkrivaju kako Srbi uzvraćaju vatru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Alija Gušalić u svom iskazu navodi da ste posetili Bijeljину pre izbijanja sukoba, to je na 18.258. strani, iskaz Alije Gušalića i ... A inače u optužnici protiv vas, to povezujem sad sa ovim iskazom Alije Gušalića koji je dao ovde, da ste vi posetili Bijeljину, pripadnike Srpske radikalne stranke, da bi isplani-

rali napad i zauzimanje Bijeljine. Kako vi komentarišete ovakve tvrdnje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa da sam posetio Bijeljину nekoliko puta pre rata, to je tačno, ali da sam planirao bilo kakav napad, to je nebuloza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Alija Gušalić kaže da su u području Bijeljine bili prisutni arkanovci i šešeljevci bazirani u Ajmajlijama. Da li vi nešto o tome znate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja kategorički tvrdim da nijedan dobrovoljac Srpske radikalne stranke iz Srbije nije upućivan u Bijeljину. U to sam apsolutno siguran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isti svedok kaže na stranici 18.260: "Šešeljevi ljudi su nosili brade i kokarde, Šešelj je bio gazda i dao je instrukcije Mirku Blagojeviću da podeli oružje ljudima Srpske radikalne stranke".

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, nikakav gazda nisam bio. Drugo, dobrovoljci Srpske radikalne stranke ponekad su nosili bradu, ali ređe. Najčešće su bili obrijani kao i ja. Ja nikad u životu bradu nisam nosio i to uopšte ne dovodi u pitanje moje četništvo, niti može brada biti sinonim za četnika. To je bio sinonim za četnike u komunističkim filmovima koji su iz ideoloških razloga ocenjivali četnike, a u stvarnosti to jednostavno nije bilo uobičajeno. Bilo je pojava. Neko je voleo da nosi bradu. Zašto da ne? Vojnik sa bradom nije u svetu redak izuzetak. Drugo, ja nikakvo oružje nisam delio, niti sam raspoređivao, niti sam bilo kakvu ulogu imao u tim borbama u Bijeljini na početku rata. U borbama jesu učestvovali članovi Srpske radikalne stranke, ali isključivo oni koji žive u Bijeljini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelj. Iskaz svedoka Alije Gušalića sa strane 18.277 govori i pitam vas da li vi imate neka saznanja o tome, da su zarobljavani ljudi koji nisu bili Srbi između aprila 1992. godine i septembra 1993. godine, da su držani u zgradi MUP-a i u kampu Batković u blizini Bijeljine. Da li imate o tome

neka saznanja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja nemam nikakvih saznanja za te konkretne lokacije, ali sam već govorio o ponašanju Mauzerovom i Arkanovom u Bijeljini, zbog čega su se lokalni organi Srpske radikalne stranke žestoko suprotstavljali Mauzeru i često ga javno napadali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, izvinite što vam nisam to na vreme skrenuo pažnju, postavio sam to pitanje zato što se vama stavlja na teret u optužnici da je oko 100 zarobljenika umrlo zbog lošeg tretmana u tom kampu u Batkoviću.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpski radikali, ni lokalni srpski radikali ... Rekao sam već, dobrovoljaca Srpske radikalne stranke tamo uopšte nije bilo ...

SUDIJA ROBINSON: Pitanje nije relevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, Alija Gušalić je svedočio ovde i on je te tvrdnje izneo ovde, a ja ih povezujem s onim što je gospodin Najs ...

SUDIJA ROBINSON: Onda utemeljite to na toj osnovi. Kažite da je svedok Tužilaštva izneo te tvrdnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Već sam izneo o kampu u Batkoviću u blizini Bijeljine i povezao s onim šta piše u optužnici protiv gospodina Šešelja.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali taj deo nije relevantan, nastavite.

SUDIJA BONOMI: Da li hoćete da kažete da je Alija Gušalić optužio gospodina Šešelja na ovom suđenju, da je prouzrokovao smrt stotinu zatvorenika u logoru u Batkoviću, jer ako to nije učinio u ovom Predmetu, onda to nije relevantno za ovaj Predmet?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, ali je gospodin Najs to učinio na bazi iste

takve tvrdnje, jer Gušalić je ovde u ovom Predmetu govorio o Batkoviću i o tome da su ljudi zarobljavani tamo, a u optužnici gospodina Šešelja piše da je 100 ljudi umrlo zbog nehumanog tretmana. Ako to nije povezano, vrlo dobro, ali šta će to onda u optužnici protiv Šešelja?

SUDIJA ROBINSON: Nastavite sa drugim pitanjem, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Alija Gušalić u transkriptu na stranici 18.278 potvrdio je da je Međunarodni crveni krst poseto kamp Batković. Da li vi nešto znate o tome? Da li je taj kamp bio pod nadzorom Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross)?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne znam ništa o poseti Međunarodnog crvenog krsta. U svakom slučaju dobrovoljci Srpske radikalne stranke tamo nisu bili, a ni lokalni srpski radikali nikad nisu učestvovali ni u hapšenju, ni u držanju ratnih zarobljenika ili pritvorenih civila ili bilo kog drugog. Apsolutno u takvim stvarima nisu učestvovali. Što se tiče Međunarodnog crvenog krsta, ako je obilazio Batković i ako je uopšte postojalo nešto što se zove "logor Batković", onda mora postojati njihov izveštaj o tome, pismeni izveštaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. O tome vas više neću pitati. Vi ste pomenuli da su neki vaši dobrovoljci bili u sastavu JNA u Mostaru. Je li tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok K-2 u svom svedočenju naveo je neke podatke o aktivnostima Crvenih beretki u Mostaru. Da li vi išta znate s obzirom na poznavanje stanja u Mostaru i prisustva vaših boraca u redovima JNA, o nekom dejstovanju Crvenih beretki u Mostaru?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mojim saznanjima u Mostaru sa srpske strane nije bilo nikakvih paravojnih formacija. Dobrovoljci

Srpske radikalne stranke su bili u Mostaru. Njih je JNA dovozila svojim transportnim sredstvima iz Beograda, iz kasarne u Bujanj Potoku. Svi dobrovoljci Srpske radikalne stranke bili su pod komandom Momčila Perišića koji se i na beogradskoj televiziji javno o njima pohvalno izražavao kao veoma disciplinovanim. Ako se pojavljivala, ako su se pojavljivali vojnici sa crvenim beretkama na glavi, mogli su to biti pripadnici nekog voda vojne policije, interventnog voda ili izviđačkog voda ili tako nešto. Dakle, ja ne isključujem mogućnost da je u JNA bilo i vojnika sa crvenim beretkama na glavi, ali to nije bila nikakva formacija Crvenih beretki.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok C-17 u svom iskazu navodi da su u kampu "Buna" bili Šešeljevi četnici, Beli orlovi i Crvene beretke. Stranica transkripta 22.016. Da li imate neka saznanja o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutno nemoguće. Nikad nisam čuo ni da su Beli orlovi bili na području Mostara. Nisam čuo ni za taj kamp "Buna". Nije nemoguće da su se dobrovoljci Srpske radikalne stranke po naredbi nadležne komande pojavljivali i u Buni. O tome ne znam ništa, ali o tome mora biti uredna evidencija u jedinicama JNA, ali nikad nisam čuo da su Beli orlovi se pojavljivali na području Mostara, niti za bilo kakve crvene beretke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok K-2 je u svom svedočenju, to je stranica transkripta 14.578, izneo podatke o aktivnostima Crvenih beretki u Nevesinju. To je kraj u kome ste bili. Da li išta znate o tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam bio u Nevesinju, ali tamo zapravo nikakvih borbenih dejstava nije ni bilo. Ja sam u Nevesinju bio 1991. godine. Borbe su bile na području Mostara i u dolini Neretve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u toku celog vremena rata bilo kakvih borbi u Nevesinju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Koliko ja znam, ne. U Nevesinju borbi

nije bilo. Nikakvih borbi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dovoljno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja kad sam bio 1991. godine u Nevesinju je živio i popriličan broj Muslimana. Nije bilo ni incidenata. Nikakvih sukoba. Sve je bilo mirno. Doduše bio je jedan veći broj srpskih izbeglica iz doline Neretve. Oni su bili smešteni u kolektivni smeštaj po raznim objektima tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste išta znali o nekom odmaralištu na Boračkom jezeru gde je ubijen jedan broj ljudi, nekih 19 ljudi ubijeno po onome šta se tvrdi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ništa nisam o tome znao, nit' su dobrovoljci Srpske radikalne stranke po mom saznanju upućivani u područje Boračkog jezera. To je već tamo oblast blizu Konjica. Ja sam vam već rekao da je tamo bilo pripadnika Srpske garde. Tamo je bio i blizak saradnik Vuka Draškovića, major Boro Antelj i mi smo se distancirali od tih područja gde deluje Srpska garda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ta Srpska garda ima ikakve veze sa Arkanovom Srpskom dobrovoljačkom gardom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. To su dve različite paravojne formacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa koja je to formacija Srpska garda?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je formacija Vuka Draškovića i Srpskog pokreta obnove koja se u Hercegovini još pojavljivala u Trebinju, pa su civilne vlasti imale velike muke da ih oteraju iz Trebinja, jer su zaposeli bili hotel i išli onda u okolinu gde su mogli šta da pljačkaju. Pojavili su se u Foči i tamo su izazvali probleme i vlasti su se jedva otarasile tih srpskih gardista Draškovićevih. Po mojim saznanjima, dakle, na ta tri mesta je Srpska garda dejstvovala u Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U Trebinju kad su se pojavili i u Foči, njihov je komandant bio Branislav Lainović Dugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislite komandant ove paravojne formacije ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpske garde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Vuka Draškovića.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Inače poznati kriminalac najvišeg ranga iz Novog Sada. Otprilike ... Skoro ravan Arkanu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, mi smo prošle nedelje ovde imali vaše podneske upućene drugoj strani koji je tiču svedoka Dulovića, zaboravio sam mu ime ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jovan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Jovana Dulovića koji je ovde svedočio. Gospodin Robinson me uputio na traženje originalnih dokumenata koji mogu da budu povezani sa onim vašim podnescima, s obzirom da su oni odbili da one vaše podneske prihvate, pa ću vam ja sada ovde dati ... Ja se izvinjavam, gospodine Robinson, ako mi kažete da ja to treba da umnožim u više primeraka, ja ću to da učinim, ali sad sam to dobio. Ovde je čitava serija napisa iz "Ekspres-Politike", fotokopije članaka Jovana Dulovića od 16. novembra, 26. novembra, sve 1991. godina. Onda 18. novembra, 2. novembra. Dakle iz novembra 1991. godine u kojima se veoma afirmativno govori o JNA, ponašanju u borbama oko Vukovara. Evo, na primer, kaže kako je "118 žitelja Vukovara i Srba i Hrvata ugledalo svetlost dana posle dugog boravka u podrumu", to je nadnaslov ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kako glasi pitanje?

TUŽILAC NAJS: Dozvolite da prekinem. Ako se ovde bude citirao neki novinski članak, onda to treba da se stavi na grafoskop, mi treba da

dobijemo kopiju kako bismo mogli da pročitate ceo članak, ako to želimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas ...

SUDIJA ROBINSON: Da, to je praksa ovde, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam samo jedan primerak ovih članaka koje sam upravo dobio. Molim vas da poslužitelj stavi na grafoskop pa možete da pogledate bar neke obeležene delove. Ovde se pominje i major Šljivančanin u veoma pozitivnom smislu, zahvalnost za pomoć civilima i to Hrvatima i tako dalje. Pogledajte ovu seriju članaka i u funkciji odgovora na moje pitanje, da li su to, bar delimično članci na koje ste se vi oslanjali prilikom pisanja onih podnesaka drugoj strani o neistinitom svedočenju Jovana Dulovića, odnosno razlici u tome šta je onda izveštavao, a šta je ovde svedočio u vezi s događajima u Vukovaru.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ovo je bilo sugestivno pitanje. Bez obzira na to, mene zanima da vidim šta tačno piše u člancima. Ako to bude relevantno i ukoliko budemo razmatrali prihvatljivost, ja znam da Pretresno veće ima na umu nedavnu odluku u vezi sa Jašovićevim dokumentima. Međutim, iskreno rečeno, mene najviše interesuje da vidim šta piše u tim tekstovima.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to stavi na grafoskop. Izgleda da imamo tehnički problem, jer ne vidimo sliku sa grafoskopa. Gospodine Miloševiću, pozvali smo tehničara. On će da dođe, tako da sada možete da pređete na drugo pitanje, a onda ćemo da se vratimo na ovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, meni je žao, ali i drugo pitanje se odnosi takođe na nešto o čemu je gospodin Šešelj već svedočio i na dokument koji sam u međuvremenu pribavio i koji bi takođe morao da se stavi na grafoskop, a to je ...

SUDIJA ROBINSON: Pa pređite onda na pitanje nakon toga, jer grafoskop sada ne radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nakon toga nemam dodatnih pitanja osim što u vezi sa ovim, sa ovim ... Pošto sam želeo da danas svakako završim, osim sa ovim šta drugo želim da iznesem na grafoskop, a to je rešenje kojim su pripadnici grupe "Pauk" za koje je ovde iznet niz izjava, odnosno konferencija za štampu portparola savezne Vlade iz februara 2000. godine, o zločinu u Srebrenici, dakle gde se potpuno znalo da su izvršili, to je 10. diverzantski odred. Ovde je rešenje Okružnog suda u Beogradu 13. novembra 2000. godine, znači negde 40 dana posle puča od 5. oktobra, pušteni na slobodu, pa sam hteo ... Ja imam dovoljan broj primeraka. Hteo sam da vam dam te primerke, doduše sad sam ih dobio pa su samo na srpskom jeziku, ali se mogu staviti na grafoskop da se vidi da je sve ono o čemu je portparol Vlade izveštavao potpuno zanemareno i da su upravo ta lica koja se pominju u krivičnoj prijavi protiv Erdemovića, puštena na slobodu. To takođe treba da se stavi na grafoskop.

SUDIJA ROBINSON: Grafoskop je proradio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada, gospodine Šešelj, to je serija članaka iz "Ekspres-Politike". Da li možete da vidite datume tih novina?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je, izgleda, 16. novembar ili 13. novembar. Vidi se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 1991. godine, je l' tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, 1991. godine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako nije sugestivno pitanje ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Malo je nečitak sam datum, ali mislim novembar da piše. Ovo je jedan od tekstova iz "Ekspres politike" koji

su moji pravni savetnici koristili, pripremajući mi onaj podnesak o posebnom vidu svoje odbrane koji sam podneo Tužilaštvu, prema odgovarajućem pravilu Pravilnika o postupcima i dokazima (Rules on Procedure and Evidence).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše u nadnaslovu i šta piše u naslovu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U nadnaslovu piše "Kako je 118 žitelja Vukovara i Srba i Hrvata ugledalo svetlost dana posle dugog boravka u podrumu". Naslov je "Najzad svetlost". Pa onda u podnaslovu "Snajperisti učutkale zolje", što znači hrvatske snajperiste učutkale srpske zolje. "U mraku podruma od 25. avgusta". To znači da su se ti civili i Srbi i Hrvati nalazili u podrumima od 25. avgusta, a "Nada Juhas: ne mogu da verujem da smo živi". Očigledno je reč o Hrvatici koja daje izjavu nakon što je JNA oslobodila Vukovar od hrvatskih paravojnih formacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li da vidite u tom članku još nekoliko karakterističnih momenata o kojima piše Dulović u to vreme, ovdašnji svedok?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: E sad mi je veoma teško da ...

prevodioci: Govornici se preklapaju tako da nismo čuli početak pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Prevodioci vas upozoravaju da preklapate pitanja i odgovore tako da prevodilac ne može da čuti početak odgovora, odnosno početak pitanja. Molim vas da ponovite pitanje, gospodine Miloševiću, a vi, gospodine Šešelju, napravite pauzu pre odgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelju, molim vas pogledajte nekoliko karakterističnih momenata? Možete možda bolje da vidite na ovom ... Na levoj strani, tu gde vam je sam tekst ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa evo, na primer, jedan karakteristični

momenat kako piše Jovan Dulović: “Reka ljudi kulja iz ogromnih podruma. Ukupno 118 duša i srpskih i hrvatskih. Niko ih ne pita za nacionalnost”. To piše Jovan Dulović, prikazujući, dakle, da se JNA podjednako odnosila i prema Srbima i prema Hrvatima, civilima. Ovde ovaj prvi pasus baš ne bih mogao da pročitam, pošto mi je vrlo nejasno. Piše o tome kako je medicinska pomoć odmah pružana, kako je čekalo više kola hitne pomoći “Ne bi valjalo da nas baš sad ustaše napadnu minobacačima”. Dakle Jovan Dulović piše o oslobađanju jednog dela Vukovara dok još borbe nisu u potpunosti završene.

OPTUŽ ENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li primećujete ovaj podnaslov koji je pod navodnicama napisan “Surovi major”?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽ ENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte na dnu tog stupca na koga se to odnosi i šta se govori o ... Šta se govori o tom surovom majoru?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Govori se o majoru Šljivančaninu koji se veoma lepo ophodi prema tim hrvatskim civilima, a onda Jovan Dulović, komentarišući to njegovo lepo ophođenje koje je, valjda, iznenadilo tu Hrvaticu, piše: “Ko zna šta su joj kao Hrvatici pričali o surovosti vojnika JNA”. On ovde ukazuje na ponašanje majora Šljivančanina kao sasvim suprotno hrvatskoj propagandi koja oficire i vojnike JNA naziva ... prilepljuje im najteže kvalifikacije ...

OPTUŽ ENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Onda kaže major Šljivančanin: “Kad god vam nešto bude potrebno, potražite me, pomoći ću vam. Samo pitajte za Šljivančaninina. A sad moram da idem’, saopštava major i odlazi. Prate ga pogledi majki punih zahvalnosti”, to je ovde negde pri kraju članka: “Prate ga pogledi majke i ćerke puni zahvalnosti”. Sve to piše Jovan Dulović o tadašnjem majoru, sadašnjem pukovniku, Veselinu Šljivančaninu.

OPTUŽ ENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre toga imate u ovom stupcu koji

nema fotografije, Dulović opisuje da Šljivančanin šalje dete, kaže: "Ovo dete odmah vodite u bolnicu", to je jedno pet ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, vidim to. Kaže Šljivančanin: "'Ovo dete odmah vodite u bolnicu u Negoslavce', naređuje major Veselin Šljivančanin, pokazujući vozaču Hitne pomoći na ranjenu Vlatku, 'neka joj ukažu pomoć i daju lekove'. Nešto kasnije Vlatkina majka Verica usplahireno traži svoju kći u mnoštvu ljudi: 'Gde mi je dete? Šta su joj učinili i kuda odveli, gotovo zapomaže Verica. 'Ne bojte se, u bolnici je' umiruje je Šljivančanin i shvata da mu uplašena žena ne veruje". I tu onda ide Dulovićev komentar: "Ko zna šta su joj, kao Hrvatici, pričali o surovosti vojnika JNA".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta onda dalje piše? "Uđite ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "'Uđite u moj auto. Odvešću vas do bolnice da vidite dete i uverite se da je sve u redu'. Oboje ulaze u vozilo. U međuvremenu Vlatki su lekari povili ranu, nije opasna. Majka grli ćerku. Major Šljivančanin stoji pored njih".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle to je reportaža Dulovića sa vukovarskog bojišta?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sledeću stranicu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sledeća strana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je iz jednog dana iz novina. Dulović. Dulović. Pogledajte šta ima sledećeg dana? Pogledajte naslove? Pogledajte šta ima karakteristično?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Desna strana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da. Ovde ... Ovo ... Ovaj veliki naslov, pogledajte?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: E, sad su mi podesili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta kaže?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Milka Vidović daje izjavu: "Verovala sam u Armiju".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je u nadnaslovu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Nepunih 90 dana u skloništu, lagumu duboko ispod vukovarskog katoličkog groblja".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda citat: "Verovala sam u Armiju" i Milka Vidović Hrvatica, šta kaže?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Nadali smo se da će nas naša vojska osloboditi". Onda kaže: "Neostvorena očekivanja gardista". To se odnosi na hrvatski Zbor nacionalne garde, paravojnu formaciju i "Zajednička grobnica blizu bolnice". To se odnosi na grobnicu gde su Hrvati zakopavali srpske žrtve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte dalje šta piše u članku?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U članku sada Dulović opisuje šta se dešavalo pa kaže: "Početkom avgusta u Vukovaru je počela pucnjava i postavljanje barikada. Milka Vidović iz Borova, Gaćešina 26 sa suprugom Đurom sklonila se kod suseda Miloša Grudića u podrum, zajedno sa porodicom Grudić. Posle nekoliko dana banuli su gardisti". Dakle pripadnici Zbora nacionalne garde, hrvatske. "Izlazite van ili ćemo baciti bombu, dolaze četnici i sve redom kolju. Vodimo vas u sklonište". Možete li da mi malo posvetlite ... Mutno mi je mnogo. Ne mogu da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mutno je mnogo. Mora da se osvetli malo. Pogledajte ovo šta je obeleženo malo žuto.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne morate sve da čitate, nekoliko citata samo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Više nas na groblju bili su stacionirani gardisti", priča Milka Vidović. 'Govorili su kad su kod nas u sklonište

dolazili da čederi, kako su oni zvali četnike, sve redom kolju. Mi Srbi smo ćutali i naslućivli da su naši blizu. Sve nas je obuzimala jedna misao – hoćemo li ikada odavde izaći. Verovala sam uvek u našu armiju i nadala se da će stići” ...

SUDIJA ROBINSON: Kako glasi pitanje u vezi sa ovim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, koji je potpis ovde žuto oznaćen?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Potpis je “Jovan Dulović”. To je isti onaj Jovan Dulović koji posle četiri, pet godina za 180 stepeni menja svoju verziju događaja kada je postao zapadni plaćenik, plaćenik zapadnih obaveštajnih službi i počeo da piše za list “Vreme” koji predstavlja beogradsku ekspozituru zapadnih obaveštajnih službi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, gospodine Šešelj, da li u ovom celom članku, ako možete bar letimično da ga pročete, a vi ste ga obrađivali u svom podnesku, ima ijedna reć koja ne bi bila afirmativna kada je reć o JNA i ljudima koji su se borili u Vukovaru?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Tekstovi su izvanredno afirmativni, puni pohvala prema vojnicima i oficirima JNA u toku borbi za Vukovar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sledeći ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sledeća strana...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE:... ili par sledećih.. To je ... Od kad je, samo da vidimo od kada je ova ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je sada valjda 18 ... Ovo je 18. novembar ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, idite na sledeću, idite na sledeću ... Ovo ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ali važno je i ovo, gospodine

Miloševiću. Ovde Dulović piše: "Jedan dan sa dobrovoljcima i tenkistima u uličnim borbama za oslobođenje Vukovara". Ovde on veoma mnogo hvali dobrovoljce koji su učestvovali u borbama u Vukovaru u sastavu JNA, pa samo i to da se stavi do znanja. Možemo na sledeću ... Sledeća strana ... Možemo na sledeću stranu, ali mislim da je veoma važno da se i na ovo ukaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isto je potpis, "Jovan Dulović". Kako nosi naziv ovaj ... Naslov ovaj, ovaj članak?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovaj članak nosi naslov "Vitezovi Vukovara".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na koga se to "Vitezovi Vukovara" odnosi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Jedinica majora Borivoja Tešića na prvoj borbenoj liniji Vukovara". Pa onda: "Major Borivoje Tešić: 'Mislim da je ovo završna faza borbi. Posada uspešno obavila zadatak. Neophodna pomoć hrabrih ljudi'". Kaže "Ustašama nestalo mina". Govori, dakle, o hrvatskim ustašama i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' to isto napisao Jovan Dulović?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da ...

SUDIJA KVON: Samo trenutak. Na prethodnoj stranici kažete da gospodin Dulović kaže "dobrovoljci u okviru JNA". Možete li da nam pronađete mesto gde gospodin Dulović to tačno kaže?

SVEDOK ŠEŠELJ: On ovde kaže: "Jedan dan sa dobrovoljcima i tenkistima u uličnim borbama za oslobođenje Vukovara".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je nadnaslov.

SVEDOK ŠEŠELJ: To je nadnaslov teksta. On onda ovde piše pohvalno o Stanku Vujanoviću. Kaže: "Komandir prve čete Teritorijalne odbrane Vukovara za koga kažu da ne zna za strah", prilično mi je teško da

čitam i vid mi je malo oslabio, a ovo je vrlo mutno ovde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Može li da se uveliča malo?

SVEDOK ŠEŠELJ: "Sa svojom grupom čistača izvanredno napreduje, probijajući otvore na zidovima tek toliko da borci mogu da se provuku i napadnu nova uporišta 'Mupovaca' i 'Zengi'. Kuća u kojoj su zastali u Prvomajskoj ulici blizu kafane 'Brdo' neprestano je pod vatrom snajperista, čiji je položaj teško otkriti ...

SUDIJA KVON: Gospodine Šešelj.

SVEDOK ŠEŠELJ: U čemu je problem?

SUDIJA KVON: Gospodine Šešelj, želim da vidim onaj pasus u kom se kaže da su oni bili deo JNA, kao što ste vi rekli, ili je to bio vaš komentar, a ne citat iz članka?

SVEDOK ŠEŠELJ: U celom tekstu se dobrovoljci tretiraju kao pripadnici JNA. Ovde imamo jedan pasus u trećem stupcu. Kaže: "Kasno je popodne i borbe jenjavaju. Dobrovoljci su duboko ...

SUDIJA KVON: Gospodine Šešelj, koristite se ovim pokazivačem, molim vas i na grafoskopu pored vas pokažite, ne na monitoru, nego ovde na grafoskopu pokažite gde je to.

SVEDOK ŠEŠELJ: "Kasno je popodne i borbe jenjavju. Dobrovoljci su duboko zasekli i osvojili prostor između najčvršćih uporišta neprijateljskih snaga, Mitnice i centra grada. Novi položaji su zaposednuti i učvršćeni. Borci tu ostaju do jutra, a sada ponovo napred. Sem Vignjevića, žrtava ovog dana nije bilo". On govori o jednom poginulom. Pa onda piše: "Vraćamo se. Preko nas preleću granate haubica JNA, gađajući položaje neprijatelja" i tako dalje "priprema se teren za sutrašnje okršaje". Sav tekst podrazumeva da su ti dobrovoljci u sastavu JNA. Gospodine Kvon, vi imate ovde naredbu o uključivanju tih dobrovoljaca u Prvu gardijsku brigadu. Ta naredba je dostavljena haškom

Tužilaštvu, iz Beograda. To je, valjda, nesporna stvar. Tu u Vukovaru nije bilo nikakvih sastava van JNA. Nije bilo paravojnih formacija.

SUDIJA KVON: To je vaš komentar. Mi u tekstu nismo videli nikakav konkretan navod, odnosno opis tih dobrovoljaca kao pripadnika JNA. Gospodin Dulović to nije napisao.

SVEDOK ŠEŠELJ: Morate da pročitate celi tekst i sve će vam to biti jasno.

SUDIJA KVON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta dalje imate od ovih tekstova Dulovićevih?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sledeća strana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ta ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Opet sledeći tekst ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Vitezovi Vukovara", mislim da smo to gledali. "Jedinica majora Borivoja Tešića na prvoj borbenoj liniji" ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sledeća strana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde imate samo jedan ... Ovde nije, ovaj veliki članak izgleda da nije Dulovićev, al' ovaj levi ... Levo, "Pao hrabri komandant, Borovo selo". Pogledajte dole potpis. Mislim da je Dulović. Ja ne mogu odavde napamet da vam kažem. Dole. Dole.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Šta piše u ovom žutom označenom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su inicijali "J.D.". To je Jovan

Dulović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Šta piše u ovom poslednjem pasusu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Stanovnici naselja Crepulje su od juče u velikoj žalosti. Slaviša Milojević koji je sa svojim dobrovoljcima bio najčvršći stub odbrane ovog naselja i jedan od najhrabrijih i najomiljenijih ljudi u ovom kraju, uživo je najveći ugled od svih branilaca srpskih sela".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I tu je ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dakle veliča palog dobrovoljca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je poginuo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. On, naravno i zaslužuje sve ove pohvale koje mu Dulović upućuje. Sledeća strana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ima li još nešto tu od Dulovića? Samo pogledajte. Ja nisam stigao to da sve pogledam.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Ima jedan veliki tekst. To je valjda 8. novembar: "Žestoki artiljerijski okršaj u operaciji oslobađanja Vukovara". On neprekidno govori u ovim tekstovima o borbama za oslobađanje Vukovara, a posle pet godina sasvim suprotno. "Topovski uragan: Eskadrile Jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva delovale po položajima hrvatskih snaga u Vukovaru i Borovu naselju. Uspešno napredovanje u pravcu Bršadin - Vukovar. Alarmantne poruke gardista upućene Zagrebu", dakle hrvatskih gardista upućeni centrali u Zagrebu, "Veliki broj poginulih". Onda ima ovde anterfile, "Armija u centru Vukovara", "Spremni da uzvrate" i tako dalje. Dakle još jedan tekst veoma, veoma afirmativan u odnosu na JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isto potpis "Jovan Dulović".

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo šta je zaokruženo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Sledeća strana. Ovde ... 4. novembar 1991. godine: "Već dva dana ne prestaju žestoki okršaji na svim prilazima Vukovara i u samom gradu. Ulice u plamenu. Presečen put Vukovar - Borovo naselje. Selo Nuštar pod kontrolom artiljerije JNA i TO. Napredovanje jedinica TO i dobrovoljaca iz pravca Trpinje zaustavljeno na rubu Borova naselja". Pa onda u anterfileu: "Napad iz Ernestinova na Staro Tenje", pa govori o hrvatskom napadu granatama na Bobotu i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to isto izveštaj Dulovića?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. U potpisu je Jovan Dulović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ima li još neki?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pomerite ovo, molim vas ... Gledam još jedan tekst ovde, ali ne mogu da prepoznam da li je Dulovićev. Nema ovde potpisa, ali ovde se piše o Srpskoj dobrovoljačkoj gardi, isto tako afirmativno nešto. To ne bih mogao da vidim ko je autor ovde, pošto ga nema. To se ne može videti na ovoj stranici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ima ispod još koji, još koji izveštaj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sledeća strana. "Ko su dobrovoljci". Posvetlite, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sad više ne vidim ništa.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Molim vas da posvetlite ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Piše "Kako su dobrovoljci ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. "Kako su dobrovoljci, teritorijalci i vojnici napredovali kroz ulice Vukovara", pa je naslov "Kroz rupe do ustaša". "Otkud toliko snajperista u Vukovaru". Odnosi se na hrvatske snajperiste. "Pripremani za ubijanje". I to se na njih odnosi. "Nepoznata municija sa nehumanim zrnom". Dešavalo se u Vukovaru da su hrvatski snajperisti koristili oružje sa potkalibarskim punjenjem

koje je izazivalo veoma, veoma opasne rane čije je zrno posle šetalo kroz telo i razaralo organe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, ne mogu da pročitam ovo šta je žuto obeleženo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde on afirmativno govori o kapetanu Radiću, sadašnjem majoru Radiću, takođe optuženom u Hagu (The Hague): "Gotovo ceo oktobar trajale su borbe u toj ulici", kaže kapetan Radić koji je sve vreme učestvovao u okršajima na prvim linijama. 'Svakog dana su nam snajperisti ubijali najmanje po jednog čoveka. Tako su poginuli istaknuti dobrovoljci Lugonja, Rambo, kapetan Trnavac i mnogi drugi. Lugonja se samo na trenutak pojavio na prozoru tek osvojene kuće. Srušio se bez reči sa zrn timerom u glavi. Snajperisti su često uspevali da dugo drže pod kontrolom mnoge ulice, a onda je nađeno rešenje, napredovanje kroz kuće".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ko je to potpisao? Je li to isto članak Jovana Dulovića?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde se ne može videti, ali to je u seriji njegovih tekstova. Ovde nije nam baš

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde ne možemo da nađemo potpis, ali očigledno je iz njegove serije članaka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Šešelj, je li to serija članaka na koju ste se vi pozivali kada ste podnosili ove podneske drugoj strani u vezi sa svedočenjem Dulovića?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ali ovo nije kompletno. Moji pravni savetnici su mnogo više našli tih tekstova i oni ih opširno citiraju u ovom podnesku gde ja izlažem svoju nameru da iznesem posebnu odbranu u skladu sa Pravilom 67 Pravilnika o postupku i dokazima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Gospodine Robinson, imam samo jedno pitanje za vas. Pošto sam ja, odnosno moji saradnici pribavili,

kao što vidite jedan set ovih fotokopija novina iz 1991. godine na koje se poziva gospodin Šešelj u svom podnesku drugoj strani, da li prezentiranje tih fotokopija predstavlja dovoljnu osnovu za moj zahtev da se prihvati kao dokazni predmet podnesak gospodina Šešelja?

TUŽILAC NAJS: Mislim da to povlači vrlo interesantno pitanje u vezi sa valjanošću ovih dokumenata kao dokaznih predmeta. Možda bi bilo dobro da se podsetimo šta je sam gospodin Dulović rekao o tim stvarima. Zato ja pozivam Pretresno veće da odloži razmatranje te stvari, ali bih zamolio da dobijemo kopiju svih ovih materijala još večeras. Mi ih možda negde drugo imamo, ali to će sada da bude teško da se pronađe, a možda nemamo identične članke. To ne znam.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, moraćemo da razmotrimo zahtev koji ste postavili. U međuvremenu, molim vas da Tužilaštvu date kopije kao i dodeljenom braniocu i Pretresnom veću. Sada moramo da završimo sa radom, jer je 19.00. Nastavljamo sa radom sutra u 9.00.